

বিষ্মবস্তুৰ তালিকা

ধ্বাহেৰ চাৰে

এপ্রিল 2024, সংখ্যা-13, বছৰ-02

সম্পাদনা বোর্ড মুখ্য সম্পাদক সন্তোষ কুমাৰ শুক্লা

সম্পাদক ৰোহিত কুমাৰ

সহকাৰী সম্পাদক অংক অঞ্জলীদীপ

সদস্যবৃন্দ

মাধৱী এম বিপ্ৰদাস বিবেক সাক্সেনা হিতেন্দ্র প্রতাপ সিং ৰশ্বিদ আলম

যিকোনো পৰামৰ্শ বা সঁহাৰিৰ বাবে অৰুগ্ৰহ কৰি যোগাযোগ কৰক:

sahkaruday@iffco.in

প্ৰকাশনৰ চূড়ান্ত সিদ্ধান্ত সম্পাদক মণ্ডলীয়ে ল'ব।

যুটীয়া মহাপ্ৰৱন্ধক (সমবায় বিকাশ) ইফকো সদন, চি-1, জিলা কেন্দ্ৰ, সাকেত প্লেচ, নতুন দিল্লী 110017

আপুলি আমাক ইয়াতো পাব পাৰে:

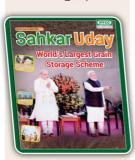
Iffco.coop

IFFCO_PR

Iffco_coop

প্ৰকাশক : ইণ্ডিয়ান ফাৰমাৰ্চ ফাৰ্টিলাইজাৰ কোঅপাৰেটিভ লিমিটেড প্রিন্টাৰ :ৰমেল প্রেছ, ওথলা, নতুন

ৰাষ্ট্ৰীয় সমবায় ভাটাবেচে সমবায়ৰ বিকাশ আৰু বিতৰণত সহায় কৰে

সমবায় থণ্ডক কেন্দ্ৰ কৰি অৰ্থনীতিৰ প্ৰচাৰৰ বাবে এটা ৰাষ্ট্ৰীয় সমবায় ডাটাবেচ স্থাপন কৰা হৈছে। এই বিস্তাৰিত ভঁৰালটো সৃষ্টি হোৱাৰ ফলত, সমবায়ৰ সৈতে সম্পৰ্কিত সকলো তথ্য এতিয়া মাত্ৰ এটা বুটাম টিপিলে সহজে উপলব্ধ হ'ব।

কভাৰ ষ্ট'ৰী

পृष्ठा नः 05

🏿 शृष्ठा नः 12

সমবায় প্ৰচেষ্টাৰ জৰিয়তে শ্বাস্থ্য আৰু শিক্ষাখণ্ড আগবঢ়োৱা

সমবায়সমূহ দ্ৰুতগতিত সম্প্ৰসাৰিত হোৱাৰ ফলত ভাৰতত সমবায় আন্দোলন এক নতুন পৰ্যায়লৈ আগবাঢ়িছে, । চৰকাৰী সমর্থনৰ বাবে, সমবায় সমিতিবোৰৰ কাৰ্যকলাপ বৈচিত্ৰ্যময় হৈ আছে, যাৰ ফলত তেওঁলোকৰ পৰিসৰ সম্প্ৰসাৰিত

शृष्ठी वः 22

সমবায়সমূহে ভাৰতৰ গোলকীয় বজাৰৰ অংশ বৃদ্ধি কৰিব: ড০ অৱস্থি

পূষ্ঠা নং 25

দক্ষতা প্ৰশিক্ষণে উৰিষ্যা গাওঁত মহিলাৰ আত্ম-সহায়ক গোটক শক্তিশালী কৰে

पृष्ठा नः 28

ইফকোৰ লেল' ইউৰিয়া আৰু ডিএপি আমেৰিকা যুক্তৰাষ্ট্ৰৰ বজাৰত প্ৰৱেশ কৰে

পূষ্ঠা নং 14

ভাৰতীয় সমবায়সমূহে গোলকীয় মঞ্চত মলোযোগ আকৰ্ষণ কৰিছে

দেশৰ ভিতৰত বাঢ়ি অহা সমবায়মূলক কার্যকলাপে এতিয়া গোলকীয় মঞ্চ মলোযোগ আকৰ্ষণ কৰিছে। এই বৰ্ধিত প্ৰৱণতাই আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় সমবায় প্ৰতিষ্ঠানসমূহৰ মাজত ভাৰতীয় সমবায় খণ্ডৰ ওপৰত আসা জাগ্ৰত কৰিছে।

शृष्ठा वः 15

শক্তিশালী ডিজিটেল আন্তঃগাথনি গঢ়ি তুলিবলৈ যুৱ শক্তি

शृष्टी नः 18

কেম্পাছ সমবায় অভিযান সমগ্ৰ বিশ্ববিদ্যাল্য সমূহত আৰম্ভ হ'ব

চৰকাৰে জনজাতীয়, দলিত আৰ বঞ্চিতসকলক ক্ষমতা প্ৰদান কৰিছে

বার্তা

সম্পাদকীয়

1904 চনৰ সমবায় ঋণ সমিতি আইনৰ সৈতে উদ্ভৱ হোৱা ভাৰতৰ সমবায় আন্দোলন যথেষ্ট সম্প্ৰসাৰিত হৈ এইসময়ত দেশৰ প্ৰতিটো অঞ্চলতে ইয়াৰ প্ৰভাব বিস্তাৰ কৰিছে। বৰ্তমান, কৃষি, সাৰ আৰু গাখীৰ উৎপাদনৰ দৰে বিভিন্ন ক্ষেত্ৰত আঠ লাখতকৈও অধিক সমবায় সমিতি সক্ৰিয় হৈ আছে। এই সংগঠনবোৰে কেৱল জনসাধাৰণক উচ্চ মানদণ্ডৰ সেৱা প্ৰদান কৰি অগণন ব্যক্তিৰ বাবে নিযুক্তিৰ যখেষ্ট উৎস হিচাপেও কাম কৰে।

২০২১ চনৰ জুলাই মাহত সমগ্ৰ ভাৰতত সমবায়সমূহ শক্তিশালী কৰা আৰু তৃণমূল পৰ্যায়লৈ ইয়াৰ প্ৰসাৰ বৃদ্ধি কৰাৰ প্ৰাথমিক উদ্দেশ্যৰে সমবায় মন্ত্ৰালয় স্থাপন কৰা হয়। ইয়াৰ আৰম্ভণিৰ পৰাই, মন্ত্ৰালয়ে শক্তিশালী আইনী আৰু প্ৰতিষ্ঠানগত পৰিকাঠামোৰ বিকাশকে ধৰি সমবায়সমূহৰ সম্পূৰ্ণ সম্ভাৱনা কঢ়িয়াই অনাৰ বাবে অনুকূল পৰিৱেশ সৃষ্টি কৰাৰ বাবে নিষ্ঠাৰে কাম কৰি আহিছে।

তথ্য বিপ্লৱৰ যুগত, বিশাল সমবায় থণ্ডৰ পৰা গুৰুত্বপূৰ্ণ তথ্য সংগ্ৰহ কৰাৰ বাবে এক শক্তিশালী ডাটাবেছৰ প্ৰয়োজনীয়তা স্বীকাৰ কৰি, ভাৰতৰ সমবায় মন্ত্ৰালয়ে সক্ৰিয় পদক্ষেপ গ্ৰহণ কৰিছে। ৰাজ্য আৰু কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰ, ৰাষ্ট্ৰীয় সমবায় সমিতি আৰু কেন্দ্ৰীয় মন্ত্ৰালয়ৰ সৈতে সমবায় কৰি মন্ত্ৰালয়ে বিভিন্ন পৰ্যায়ত বিভিন্ন সংস্থাৰ সৈতে পৰ্যায়ক্ৰমে পৰামৰ্শ আৰম্ভ কৰে। এই সমন্বিত প্ৰচেষ্টাই ২০২৪ চনৰ মাৰ্চ মাহত এক বিষ্ণৃত আৰু প্ৰামাণিক ৰাষ্ট্ৰীয় সমবায় ডাটাবেছৰ বিকাশত পৰিণত হৈছিল।

ৰাষ্ট্ৰীয় সমবায় ডাটাবেচ হৈছে এক ৱেব–আধাৰিত ডেশ্বব'ৰ্ড য'ত ৰাষ্ট্ৰীয় আৰু ৰাজ্যিক উভয় স্তৰৰ বিভিন্ন থণ্ডৰ প্ৰায় ৪ লাখ সমবায় সমিতিৰ বিষয়ে তথ্য অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হৈছে, লগতে তেওঁলোকৰ 29 কোটিৰ সামূহিক সদস্যপদ আছে। এই ডাটাবেছৰ সৈতে, সদস্যতা নম্বৰ, অর্থনৈতিক কার্যকলাপ, ভৌগোলিক সম্প্ৰসাৰণ, আৰু আন্তঃ-সামাজিক সম্পৰ্কসহ প্ৰামাণিক তথ্য প্ৰাপ্ত কৰা, এতিয়া মাত্ৰ এখোজ দূৰত। এনে বিতং তথ্যৰ উপলব্ধতাই তূণমূল পৰ্যায়ত পৰিকল্পনা, নীতি প্ৰণয়ন আৰু আঁচনি ৰূপায়ণত অংশীদাৰসকলক গুৰুত্বপূৰ্ণভাৱে সহায় কৰিব আৰু অৱশেষত সমবায় থণ্ডৰ সকলো অংশগ্ৰহণকাৰী উপকৃত হ'ব।

ৰাষ্ট্ৰীয় সমবায় ডাটাবেছ ৰ শুভাৰম্ভে তৃণমূল পৰ্যায়ত এক ইতিবাচক পৰিৱৰ্তন সূচায়, যি এক বিকশিত ভাৰতৰ দৃষ্টিভংগীৰ সৈতে সংগতি ৰাখে। সমবায় মন্ত্ৰালয়ৰ এই গুৰুত্বপূৰ্ণ পদক্ষেপ 'সহকাৰ চে সমৃদ্ধি'ৰ দৃষ্টিভংগী উপলব্ধি কৰাৰ ক্ষেত্ৰত এক মাইলৰ খুঁটি হ'বলৈ সাজু হৈছে। এই শুভ মূহুৰ্তভ সাহাকৰ উদ্য় পত্ৰিকাই ভাৰত চৰকাৰ আৰু সমবায় মন্ত্ৰাল্য়লৈ আন্তৰিক শুভেচ্ছা জ্ঞাপন কৰে।

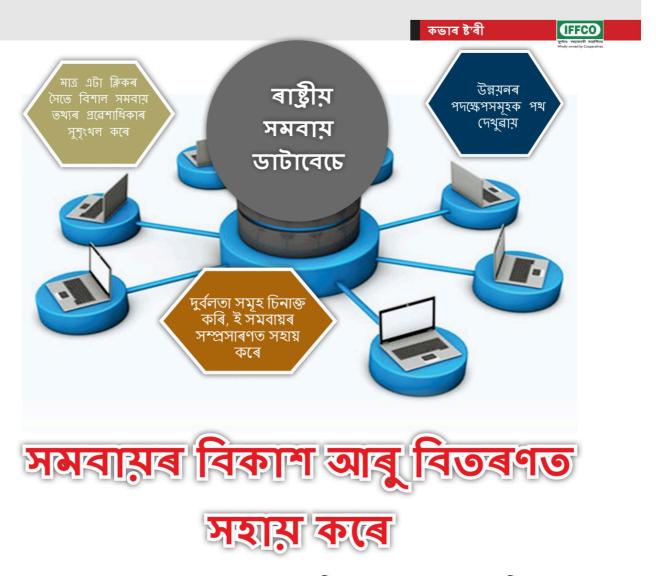
আলোচনীখনৰ এই সংস্কৰণত ৰাষ্ট্ৰীয় সমবায় ডাটাবেছৰ বিশেষ প্ৰবন্ধৰ লগতে পাঠকসকলে সমবায় মন্ত্ৰাল্য় আৰু ভাৰত চৰকাৰৰ দ্বাৰা ৰূপায়ণ কৰা বিভিন্ন আঁচনিৰ বিষয়ে গুৰুত্বপূৰ্ণ আৰু আকৰ্ষণীয় তখ্য লাভ কৰিব। আমি আশাবাদী যে পূৰ্বৱৰ্তী সংস্কৰণৰ দৰে সহকাৰ উদ্য়ৰ এই সংখ্যাটো আমাৰ পঢ়ুৱৈসকলে গ্ৰহণ কৰিব।

ধন্যবাদ আৰু সন্মানেৰে-

'জ্য সহকাৰ'

সমবায় কণ্ঠ

সমগ্ৰ দেশতে সমবাম সেৱা আৰু পদক্ষেপসমূহৰ সম্প্ৰসাৰণ, বিকাশ আৰু দক্ষতা প্ৰদাৰত সহাম কৰি এক সমবায় আধাৰিত অৰ্থনৈতিক আৰ্হিৰ প্ৰচাৰৰ বাবে ৰাষ্ট্ৰীয় সমবায় ডাটাবেছ প্লেটফৰ্ম প্ৰৱৰ্তন কৰা হৈছে।

সহকাৰ উদ্য়

সমবায় খণ্ডক কেন্দ্ৰ কৰি এক অৰ্থনীতিৰ প্ৰচাৰৰ বাবে এটা ৰাষ্ট্ৰীয় সমবায় ডাটাবেচ স্থাপন কৰা হৈছে। এই বিস্তৃত ভঁৰালটো সৃষ্টি হোৱাৰ বাবে সমবায়ৰ সৈতে সম্পৰ্কিত সকলো তথ্য এতিয়া বুটাম এটা ক্লিক কৰিলে সহজে উপলব্ধ হ'ব। সমবায় মন্ত্ৰালয়ৰ নেতৃত্বত লোৱা এই পদক্ষেপে প্রধানমন্ত্রী

শ্ৰী নৰেন্দ্ৰ মোদীৰ 'সহকাৰ চে সমৃদ্ধি'ৰ দৃষ্টিভংগী বাস্তুৱায়িত কৰাত গুৰুত্বপূৰ্ণ। ডাটাবেচে দেশজুৰি সমবায় সমিতিবোৰৰ ওপৰত বিতং তথ্য একক প্লেটফৰ্মত একত্ৰিত কৰি সমবায় খণ্ডৰ ভিতৰত তথ্য উপলব্ধতাৰ এক গুৰুত্বপূৰ্ণ ঠাই পূৰণ কৰে।

সমবায়মূলক ডাটাবেচে নীতি নিৰ্ধাৰক, গৱেষক আৰু অংশীদাৰসকলৰ বাবে এক অমূল্য

সম্পদ হিচাপে কাম কৰিব, যি সমবায় থণ্ডৰ বিকাশক কম্পাচৰ দৰে পথ প্ৰদৰ্শন কৰিব। সমগ্ৰ দেশতে সমবায় সমিতিৰ বিতৰণৰ ব্যৱধান চিনাক্ত কৰাটো খণ্ডগত বিকাশত সহায়ক প্ৰমাণিত হ'ব। অত্যাধুনিক প্ৰযুক্তিৰ ব্যৱহাৰ কৰি, এই ডাটাবেচে দেশজুৰি সমবায় কাৰ্যকলাপৰ ক্লপ্ৰিণ্ট হিচাপে কাম কৰি সৰু সমবায় প্ৰতিষ্ঠানবোৰৰ সম্প্ৰসাৰণৰ বাবে নিৰ্দেশনা প্ৰদান

তদুপৰি, এই ডাটাবেচে প্ৰাথমিক কৃষি ঋণ সমিতিৰ (পিএচিএছ) পৰা শীৰ্ষ সংস্থাসমূহলৈ, গ্ৰাম্য গাওঁৰ পৰা নগৰীয় কেন্দ্ৰলৈ, স্থানীয় বজাৰৰ পৰা গোলকীয় ক্ষেত্ৰলৈ, আৰু ৰাজ্যিক পৰ্যায়ৰ ডাটাবেচৰ পৰা আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় প্লেটফৰ্মলৈ অবিৰাম সংযোগ ৰক্ষা কৰে।

ডাটাবেছৰ ডিজিটেল ডেশ্বব'ৰ্ড ব্যবহাৰৰ বাবে সাজু

ৰাষ্ট্ৰীয় সমবায় ডাটাবেচ হৈছে এক অনলাইন প্লেটফর্ম যি ডিজিটেল ডেশ্বব'ৰ্ড হিচাপে কাম কৰে আৰু ৰাষ্ট্ৰীয় আৰু ৰাজ্যিক ফেডাৰেচনক ধৰি সমবা্ম সমিতিৰ পৰা তথ্য একত্ৰিত কৰে। ৰাজ্য আৰু কেন্দ্ৰীয় শাসিত অঞ্চলৰ লোডেল বিষ্য়াসকলে, পঞ্জীয়ক সমবায় সমিতি বিভাগৰ অধীনত কাম কৰি পঞ্জীয়ক সমবায় সমিতিৰ (আৰচিএছ) কাৰ্যালয়ত তথ্য প্ৰদান কৰে আৰু পৰীক্ষা কৰে। সমবায় সংঘৰ তথ্য বিভিন্ন ৰাষ্ট্ৰীয় আৰু ৰাজ্যিক সংস্থাৰ পৰা আহৰণ কৰা হয়। এই ডাটাবেচত বিভিন্ন ক্ষেত্ৰৰ প্ৰায় ৪০০,০০০ সমবায় সমিতিৰ তথ্য অন্তৰ্ভুক্ত আছে, যাৰ সামৃহিক সদস্য সংখ্যা 29 কোটিতকৈও অধিক।

সংগ্ৰহ কৰা তখ্যত পঞ্জীভুক্ত নাম,
প্ৰতিষ্ঠানৰ তাৰিথ, অৱস্থান, সদস্যতা
গণনা, কাৰ্যকৰী স্ক্ৰেত্ৰ, অৰ্থনৈতিক
কাৰ্যকলাপ, বিত্তীয় লেনদেন, আৰু
সমবায় সমিতিৰ অভিট স্থিতি
অন্তৰ্ভুক্ত থাকে। সমবায় মন্ত্ৰালয়ে
একচেটিয়াভাৱে প্ৰমাণীকৃত তথ্য
প্ৰমাণ কৰি কঠোৰ প্ৰমাণীকৰণ আৰু
নিয়মীয়া আপডেট নিশ্চিত কৰা হয়।

ৰাষ্ট্ৰীয় সমবায় ডাটাবেচে যাৰ ভিতৰত আছে সুশৃংখল প্ৰৱেশাধিকাৰ, একত্ৰিত আৰু আপ-টু-ডেট ডাটা, ব্যৱহাৰকাৰী-অনুকূল আন্তঃপৃষ্ঠ, উলম্ব আৰু পথালি সংযোগ, প্ৰশ্ন-আধাৰিত প্ৰতিবেদন আৰু গ্ৰাফ, ব্যৱস্থাপনা তথ্য প্ৰণালী (এমআইএছ) প্ৰতিবেদন, ডাটা বিশ্লেষণ, আৰু ভৌগোলিক মেপিংৰ জৰিমতে সমবায় থণ্ডৰ ভিতৰত বৰ্ধিত দক্ষতা আৰু কাৰ্যকৰীতা আদি বহুতো

	Me all			
সমবায় সমিতিবোৰ শক্তিশালী হৈছে				
	WA do do	1111		
ক্ৰমিক লং।	ৰাজ্য/কেন্দ্ৰীয় শাসিত অঞ্চল	সমবায়ৰ সংখ্যা		
1.	আন্দামান আৰু নিকোবৰ দ্বীপপুঞ্জ	2,219		
2.	অন্ধ্র প্রদেশ	17,812		
3.	অৰুণাচল প্ৰদেশ	1,197		
4.	অসম	11,149		
5.	বিহাৰ	26,640		
6.	চণ্ডিগড়	476		
7.	<u>ছত্তীশগড়</u>	9,412		
8	দাদৰা, নগৰ হাভেলি আৰু দমন আৰু দিউ	535		
9.	দিল্লী	5,943		
10.	গোৱা	5,458		
11.	গুজৰাট	81,596		
12.	হাৰিয়ালা	32,519		
13.	হিমাচল প্রদেশ	5,169		
14.	জম্মু আৰু কাশ্মীৰ	8,863		
15.	ঝাৰথণ্ড	11,456		
16.	কৰ্ণাটক	44,854		
17.	কেৰালা	6,103		
18.	नाডाथ	262		
19.	লক্ষদ্বীপ	42		
20.	মধ্য প্রদেশ	52,202		
21.	মহাৰাষ্ট্	2,22,067		
22.	মণিপুৰ	11,258		
23.	মেঘাল্য	2,705		
24.	মিজোৰাম	1,229		
25.	<u>ৰাগালেণ্ড</u>	8,118		
26.	উৰিষ্যা	7,578		
27.	পুড়ুচেৰী	458		
28.	পাঞ্জাৱ	19,016		
29.	ৰাজস্থান	36,875		
30.	ছিকি ম	3,795		
31.	তামিলনাডু	22,030		
32.	তেলেংগাৰা	60,112		
33.	ত্ৰিপুৰা অ	3,142		
34.	উত্তৰ প্ৰদেশ	43,560		
35.	উত্তৰাখণ্ড	5334		
36.	পশ্চিম বংগ	31,234		
	মঠ	8,02,418		
উৎস: ৰাষ্ট্ৰীয় সমবায় ডাটাবেচ				

সুবিধা প্ৰদান কৰে। এই পদক্ষেপৰ সফলতা কাৰ্যকৰী সমবাম, সঠিক তথ্য সংগ্ৰহ, আৰু আঞ্চলিক বৈষম্য চিনাক্ত কৰিবলৈ আৰু সেই অনুসৰি অৱগত নীতিগত সিদ্ধান্ত লোৱাৰ বাবে ডাটাবেচৰ কৌশলগত ব্যৱহাৰৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰে। এই পদ্ধতিটোৱে সমবায় খণ্ডৰ ভিতৰত স্বচ্ছতা আৰু সম্পৰ্ক বৃদ্ধি কৰিব।

ডাটাবেচে সমবায় খণ্ড সম্প্ৰসাৰণ কৰিছে

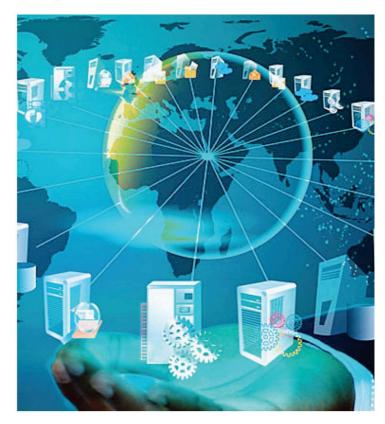
সহকাৰ উদ্য

সমগ্ৰ অভিযানটোৰ উৎপত্তি দেশৰ সমবা্ম ডাটাবেছৰ ভিতৰত উপলব্ধ সীমিত তথ্যৰ সম্পূৰ্ণ উপলব্ধিত নিহিত আছে। আৰম্ভণিতে, মাত্ৰ 1005 টা বহুৰাজ্যিক সমবায় সমিতি আৰু প্ৰায় এক ডজন ৰাষ্ট্ৰীয় সমবায় ফেডাৰেচনক সামৰি কেৱল সামান্য পৰিমাণৰ তথ্য হে উপলব্ধ আছিল। মন্ত্ৰাল্যৰ কাৰ্যকলাপ সীমিত কৰি, মুখ্যতঃ কৃষি মন্ত্ৰালয়ৰ সৈতে সম্পৰ্কিত এক সংস্থা নেচনেল কোঅপাৰেটিভ ডেভেলপমেন্ট কৰ্পোৰেচন (এনচিডিচি)ৰ সৈতে সমবায়ৰ চাৰিওফালে ঘূৰি আছিল। এনচিডিচিৰ ভিতৰত থকা সমবায় সমিতিৰ কেন্দ্ৰীয় পঞ্জীয়কে বহুৰাজ্যিক সমবায় সমিতিৰ কাৰ্যকলাপৰ তদাৰক কৰিছিল।

অৱশ্যে, 6 জুলাই, 2021 তাৰিখে কেন্দ্ৰীয় সমবায় মন্ত্ৰালয় স্থাপনৰ লগে লগে দৃশ্যপট যথেষ্ট পৰিৱৰ্তন হয়। এক শক্তিশালী ডাটাবেছৰ অনুপশ্বিতিয়ে এক গুৰুত্বপূৰ্ণ প্ৰত্যাহানৰ সৃষ্টি কৰিছিল, যাৰ ফলত কি পদক্ষেপ লোৱা উচিত, আৰু এই কাৰ্যসূচীবোৰ কাৰ বাবে প্ৰস্তুত কৰা উচিত? হিচাপে এক গুৰুত্বপূৰ্ণ প্ৰশ্ন উত্থাপিত रिष्टिल। मञ्जालस्य लक्ष्यपुक्त आँठनि আৰু পদক্ষেপ প্ৰস্তুত কৰাৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় আধাৰিত তথ্যৰ অভাৱ অনুভৱ কৰিছিল।

নতুনকৈ স্থাপিত মন্ত্ৰালয়ে গুৰুত্বপূৰ্ণ প্রত্যাহানটো গ্রহণ কৰি ৰাষ্ট্রীয় সমবায় ডাটাবেচ সৃষ্টিৰ কাম আৰম্ভ কৰিছিল। এই ৰাষ্ট্ৰীয় পদক্ষেপৰ বাবে ৰাজ্যসমূহৰ পৰা সম্পূৰ্ণ সমৰ্থন প্ৰাপ্ত কৰাৰ গুৰুত্বক শ্বীকাৰ কৰি মন্ত্ৰালয়ে তেওঁলোকৰ সৈতে আলোচনা আৰম্ভ কৰে, যাক উল্ল আদৰণি জনোৱা হ্য় আৰু আঁকোৱালি লোৱা হয়।

সমবায় সমিতিসমূহৰ এক বিষ্ণৃত আৰু প্ৰামাণিক ডাটাবেচ স্থাপনৰ প্ৰক্ৰিয়া টো বিদ্যমান ব্যৱধানটো সমাধান কৰিবলৈ আৰম্ভ হৈছিল। বিভিন্ন মাপকাঠি

আৰু প্ৰক্ৰিয়া চূড়ান্ত আৰু অন্তৰ্ভুক্ত কৰিবলৈ অংশীদাৰসকলৰ পৰামৰ্শ লোৱা হৈছিল।ইয়াৰ প্ৰাথমিক উদ্দেশ্য আছিল বিভিন্ন থণ্ডৰ সমবায়সমূহৰ তথ্য কেন্দ্ৰীভত কৰা, তেওঁলোকৰ কাৰ্যকলাপৰ বিষয়ে এক ভাল বুজাবুজি বৃদ্ধি কৰা। নীতি নিৰ্ধাৰণৰ সুবিধা, প্রশাসনিক দক্ষতা বৃদ্ধি, স্বচ্ছতা বৃদ্ধি আৰু সমবায় খণ্ডৰ ভিতৰত সামগ্ৰিক ব্যৱসায়িক পৰিৱেশ উন্নত কৰাৰ বাবে এই পদক্ষেপৰ পৰিকল্পনা কৰা হৈছিল। ইয়াৰ উপৰিও, ইয়াৰ লক্ষ্য আছিল লাইন মন্ত্ৰাল্য সমূহ আৰু ৰাজ্য চৰকাৰৰ মাজত সমন্ব্য় বৃদ্ধি কৰা।

সমবায় ডাটাবেচটো সময়ৰ লগে লগে বিকশিত প্ৰয়োজনীয়তাৰ সৈতে থাপ থাব পৰ এটা মঞ্চ হিচাপে ধাৰণা কৰা হৈছিল। ইয়াত থকা দুটা উপাদান হ'ল স্থিৰ আৰু গতিশীল। গতিশীল উপাদান, বিত্তীয় বিবৃতিসহ, প্রতিটো বিত্তীয় বৰ্ষৰ শেষত বাৰ্ষিক আপডেটৰ প্রয়োজন। এই উপাদানটোত নিযক্তি আৰু শ্ৰমিকৰ ব্যয়, উপাৰ্জন আৰু ব্যয়, সম্পত্তি আৰু দায়বদ্ধতা, সামগ্ৰী, সেৱা আৰু আঁচনি অন্তৰ্ভুক্ত থাকে। ইয়াৰ বিপৰীতে, স্থিৰ কাৰকবোৰত এনে উপাদান থাকে যি তুলনামূলকভাৱে দীঘলীয়া সময়ৰ বাবে অপৰিৱৰ্তিত থাকে, যেনে সমবায় সমিতিৰ পৰিচয়, সেইবোৰৰ কাৰ্যকৰী পৰিসৰ, আৰু পৰিচালক মণ্ডলীৰ বিৱৰণ।

ডাটাবেচে যোগাযোগৰ ব্যৱধানত নতুন পথ সূচায়

সহকাৰ উদ্য

কেন্দ্ৰীয় মন্ত্ৰালয়, ৰাজ্য, কেন্দ্ৰীয় মাসিত অঞ্চল আৰু সমবায় সমিতিসমূহৰ মাজত কাৰ্যকৰী যোগাযোগৰ সুবিধা প্ৰদান কৰাৰ বাবে ৰাষ্ট্ৰীয় সমবায় ডাটাবেচ এক গুৰুত্বপূৰ্ণ সঁজুলি হ'বলৈ সাজু হৈছে, যি সমবায় থণ্ডৰ ভিতৰত সকলো অংশীদাৰক যথেষ্ট লাভালাভ প্ৰদান কৰিব। দেশৰ বিস্তৃত সমবায়মূলক দৃশ্যপট সম্পৰ্কীয় বিতৎ তথ্যৰ অভাৱক শ্বীকাৰ কৰি সমবায় মন্ত্ৰালয়ে এক শক্তিশালী ডাটাবেছৰ প্ৰয়োজনীয়তা শ্বীকাৰ কৰে আৰু এটা বিকাশৰ বাবে উদ্যোগ গ্ৰহণ কৰে।

ৰাষ্ট্ৰীয় সমবায় ডাটাবেছৰ তথ্য বিভিন্ন অংশীদাৰৰ পৰা পৰ্যায়ক্ৰমে প্ৰণালীবদ্ধভাৱে সংগ্ৰহ কৰা হৈছে। প্ৰাৰম্ভিক পৰ্যায়ত, প্ৰাথমিক কৃষি ঋণ সমিতি (পিএচিএছ), দুগ্ধ জাত আৰু মীন পালনৰ তিনিটা মুখ্য খণ্ডত প্ৰায় 2.64 লাখ প্ৰাথমিক সমবায় সমিতিৰ বাবে মেপিং কৰা হৈছিল। পৰৱৰ্তী সম্যত, দ্বিতী্য় পর্যায়ত, বিভিন্ন ৰাষ্ট্ৰীয় আৰু ৰাজ্যিক পৰ্যায়ৰ সংগঠন, ৰাজ্যিক সমবায় বেংক, জিলা কেন্দ্ৰীয় সমবায় বেংক, নগৰ সমবায় বেংক, ৰাজ্যিক সমবায় কৃষি আৰু গ্ৰামোল্লয়ন বেংক, প্রাথমিক কৃষি আৰু গ্রামোল্লয়ন বেংক, লগতে সমবায় চেনী কল, জিলা ইউনিয়ন আৰু বহুৰাজ্যিক সমবায় সমিতিৰ পৰা তথ্য সংগ্ৰহ কৰা হৈছিল।

ভৃতীয় পর্যায়ত, বিভিন্ন ৰাজ্য আৰু কেন্দ্ৰীয় শাসিত অঞ্চলৰ পঞ্জীয়ক সমবায় সমিতি বিভাগৰ অধীনত পঞ্জীয়ক সমবায় সমিতিৰ (আৰচিএছ) কার্যালয়ৰ জৰিয়তে অন্যান্য থণ্ডত কাম কৰি থকা 5.3 লাখতকৈও অধিক প্রাথমিক সমবায় সমিতিৰ তথ্য সংগ্রহ কৰা হৈছিল। এই সতর্ক দৃষ্টিভংগীয়ে ৰাষ্ট্ৰীয় সমবায় ডাটাবেছৰ ভিতৰত এক বিস্তৃত আৰু

সামগ্রিক প্রতিনিধিত্ব নিশ্চিত কৰি সমবায় খণ্ডৰ ভিতৰত অৱগত সিদ্ধান্ত গ্রহণ আৰু কৌশলগত পৰিকল্পনাত সহায় কৰে।

এক বিস্তৃত তখ্যভাণ্ডাৰ স্থাপনৰ বাবে এই ৰাষ্ট্ৰীয় অভিযানৰ কাৰ্যকৰীকৰণত, 560 জন দক্ষ যুৱকক প্ৰশিক্ষণ দিয়া হৈছিল আৰু জিলা অনুসৰি নিয়োজিত কৰা হৈছিল। প্ৰচাৰৰ প্ৰগতি তদাৰক কৰিবলৈ আৰু তখ্যৰ বৈধতা পৰীক্ষা কৰিবলৈ দেশজুৰি মুঠ 1100 ৰো অধিক বিষয়াসহ প্ৰতিখন জিলাভ নোডেল বিষয়া নিয়োগ কৰা হৈছিল। বিভিন্ন ৰাজ্যৰ পৰা সমবায় সমিতিৰ পঞ্জীয়কসকলৰ সক্ৰিয় অংশগ্ৰহণ মুৰক্ষিত কৰা হৈছিল, লগতে নিৰ্বাচিত ৰাজ্যবোৰত দুম্ব আৰু মীন আয়ুক্ত নিযুক্ত কৰা হৈছিল, যিকাৰ্যকৰী পঞ্জীয়ক হিচাপেও কাৰ্যনিৰ্বাহ কৰিছিল।

ভাৰত চৰকাৰৰ দ্বাৰা সমবায়
মন্ত্ৰালয় গঠনৰ লক্ষ্য হৈছে সমবায়
থণ্ডৰ সম্প্ৰসাৰণ আৰু স্বৰান্বিত
কৰা, যাৰ ফলত এই সম্প্ৰসাৰণৰ
দিশত এক গুৰুত্বপূৰ্ণ পদক্ষেপ হিচাপে
ৰাষ্ট্ৰীয় সমবায় ডাটাবেচ সৃষ্টি
কৰা হয়। যোৱা দুবছৰত, দেশৰ
সকলো প্ৰাথমিক কৃষি ঋণ সমিতি
(পিএচিএছ) কম্পিউটাৰাইজ কৰা
হৈছে, যাৰ ফলত বহুতো উল্লয়নৰ
সুযোগ মুকলি হৈছে। 2027 চনৰ
ভিতৰত, সমগ্ৰ দেশৰ প্ৰতিথন

পঞ্চায়তত এটা পিএচিএছ স্থাপন কৰাটো বাধ্যতামূলক কৰা হৈছে।

পি.এ.চি.এছ. ব্যৱসায়ৰ বৈচিত্ৰতা আৰু বিকাশৰ সুবিধাৰ বাবে, সকলো ৰাজ্যৰ দ্বাৰা এক উমৈহতীয়া উপআইন প্ৰস্তুত আৰু সাৰ্বজনীনভাৱে গ্ৰহণ কৰা হৈছে। মডেল বাইল'জৰ এই গ্ৰহণে পি.এ.চি.এছ. সম্প্ৰসাৰণৰ পথ প্ৰশস্ত কৰিছে, যাৰ ফলভ তেওঁলোকে বিভিন্ন ধৰণৰ কাৰ্যকলাপ আৰু লাভ সৃষ্টিকাৰী উদ্যোগত জড়িত হ'ব পাৰে। পি.এ.চি.এছ. কাৰ্যকলাপভ ২০ টা নতুন কাৰ্যকলাপৰ অন্তৰ্ভুক্তিয়ে তেওঁলোকৰ অৰ্থনৈতিক বিকাশৰ পৰিসৰ আৰু সম্ভাৱনা অধিক বৃদ্ধি কৰে।

লতুল সমবায় সমিতিৰ পঞ্জীয়ন প্রক্রিয়াত ৰাজ্য চৰকাৰসমূহক সহায় কৰাৰ বাবে ৰাষ্ট্ৰীয় সমবায় ডাটাবেচ গঠল কৰা হৈছে, সংশ্লিষ্ট ৰাজ্য চৰকাৰৰ পঞ্জীয়ন কর্তৃপক্ষৰ প্রয়োজনীয়তা আৰু নির্দেশনাৰ ওপৰত নির্ভৰ কৰি। ইয়াৰ উপৰিও, চৰকাৰী ই–মার্কেট (জিইএম) প্লেটফর্মৰ সৈতে এই পর্টেলৰ সম্ভাৱ্য একট্রীকৰণৰ ব্যৱস্থা আছে যাৰ ফলত সমবায় সমিতিবোৰে তেওঁলোকৰ সামগ্রী আৰু সেৱাবোৰ কার্যকৰীভাৱে বিপণন কৰিবলৈ সক্ষম হয়।

ৰাষ্ট্ৰীয় সমবায় ডাটাবেছ ৰ শুভাৰম্ভ সমবায় থণ্ডত অতি গুৰুত্বপূৰ্ণ হিচাপে চিহ্নিত হৈছে। ই গ্ৰাম্য অঞ্চলৰ সমবায় সমিতিবোৰে অর্থনৈতিক, সামাজিক আৰু সামূহিক প্রত্যাহানৰ মোকাবিলা কৰা, ব্যক্তিগত সশক্তিকৰণ, দৰিদ্রতা দূৰীকৰণ, আৰু গ্রাম্য সম্প্রদায়ৰ ভিতৰত সামগ্রিক কল্যাণ বৃদ্ধিত অর্থপূর্ণ অৱদান আগবঢ়োৱাৰ সম্ভাৱনাৰ ওপৰত গুৰুত্ব আৰোপ কৰে।

***

গ্ৰাম্য অৰ্থনীতি বৃদ্ধি কৰা

সহকাৰ উদ্য

সমবায়ৰ জৰিয়তে 'সমৃদ্ধি'ৰ দৃষ্টিভংগী পূৰণ কৰা আৰু সমবায় থণ্ডক স্বতন্ত্ৰভাৱে থিয় দিবলৈ সক্ষম কৰাৰ বাবে, সমবায় সমিতিসমূহৰ এক পুংখানুপুংখ আৰু ব্যাপক বুজাবুজি অপৰিহাৰ্য আছিল। এই বুজাবুজিয়ে সমবায়সমূহৰ মূল বাস্তৱতা উল্মোচন কৰিব, যাৰ ফলত চৰকাৰে মৌলিক প্ৰয়োজনীয়তাৰ সৈতে সংৰেখিত নীতি প্ৰস্তুত কৰিব পাৰিব। সমবায় মন্ত্ৰালয়ৰ ব্যাপক অভিযানে গ্রাম্য অর্থনৈতিক বিকাশ ত্বৰান্বিত কৰিবলৈ আৰু দৰিদ্ৰ আৰ প্ৰান্তিক লোকসকলৰ জীৱন ধাৰণৰ মানদণ্ড উন্নত কৰিবলৈ সাজু হৈছে।

ৰাষ্ট্ৰীয় সমবায় ডাটাবেচক সমবায় থণ্ডত এক বৈপ্লৱিক পদক্ষেপ হিচাপে প্ৰশংদা কৰা হয়, যি সমবায় আন্দোলনৰ বাবে অনুঘটক হিচাপে কাম কৰে। ভাৰতীয় ৰাষ্ট্ৰীয় সমবায় সংঘৰ (এনচিইউআই) সহযোগত বিকশিত এই ডাটাবেচটোৱে এক শক্তিশালী ভেটি হিচাপে কাম কৰাৰ কল্পনা কৰা হৈছে যাৰ ওপৰত এক জীৱন্ত সমবা্ম পৰিশ্বিতিতন্ত্ৰ বিকশিত হ'ব পাৰে। তৃণমূল পৰ্যায়ৰ প্ৰাথমিক কৃষি

ঋণ সমিতিৰ (পিএচিএছ) পৰা আৰম্ভ কৰি ৰাষ্ট্ৰীয় পৰ্যায়ৰ প্ৰতিষ্ঠানলৈকে এক সম্পূৰ্ণ লোকপিয়লৰ জৰিয়তে, ডাটাবেচে সমবায় খণ্ডৰ এক বিস্তৃত অৱলোকন প্ৰদান কৰে, যি নীতি নিৰ্ধাৰকসকলক অৱগত ৰণনীতি প্ৰস্তুত কৰাত সহায়

তদুপৰি, ডাটাবেচে মুঠ ঘৰুৱা উৎপাদনত সমবায়ৰ অৱদানৰ পৰিমাণ নিৰ্ধাৰণ কৰা, চৰকাৰী সহায় সুশৃংখল কৰা, আৰু সমবায় খণ্ডৰ ভিতৰত অতিৰিক্ত নিযুক্তিৰ সুযোগ সৃষ্টি কৰাত সহায় কৰিব। তথ্য সংগ্ৰহৰ সময়ত ডাটাবেচৰ পৰা নিষ্ক্ৰিয় পি.এ.চি.এছ. আঁতৰ হোৱাৰ দ্বাৰা স্বচ্ছতাৰ ওপৰত গুৰুত্ব আৰোপ কৰা হয়, প্ৰয়োজনহোৱা

লোকসকলৰ ওচৰত লক্ষ্যযুক্ত প্ৰাপ্ত কৰাটো নিশ্চিত কৰা হয়। সামগ্ৰিক সমবায়ৰ জৰিয়তে গ্ৰাম্য অৰ্থনীতি শক্তিশালী কৰি এই ডাটাবেছৰ মূল লক্ষ্য হৈছে প্রণালীগত উন্নতি বৃদ্ধি কৰা আৰু সমবায় আন্দোলনত স্বচ্ছতাক উৎসাহিত কৰা। জিঅ'-টেগিং, ম'বাইল এপ, ডাটা বিশ্লেষণ, আৰু কৃত্ৰিম বুদ্ধিমত্তাৰ দৰে প্ৰযুক্তিৰ ব্যৱহাৰে স্বচ্ছতা আৰু কাৰ্যকৰী দক্ষতা অধিক বৃদ্ধি কৰে।

ডাটাবেছৰ বৈধতা, সম্প্ৰসাৰণ, আৰু নিয়মীয়া আপডেটৰ বাবে ব্যৱস্থাবোৰ ইয়াৰ স্থিৰতা আৰু কাৰ্যকাৰীতাৰ বাবে অবিচ্ছেদ্য, নিশ্চিত কৰে যে ই সমবায় বিকাশ আৰু সৱলীকৰণৰ বাবে এক গতিশীল সঁজুলি হৈ আছে।

সমবায় থণ্ডৰ সংস্কাৰত ডাটাবেচক বিশেষ অগ্ৰাধিকাৰ দিয়া হৈছে

যদিও ২০২৩-২৪ বিত্তীয় বৰ্ষৰ সাধাৰণ বাজেটত সমবায় সংস্কাৰৰ বাবে কেইবাটাও গুৰুত্বপূৰ্ণ ব্যৱস্থা অন্তৰ্ভুক্ত আছিল আৰু ৰাষ্ট্ৰীয় ডাটাবেছ বিকশিত

অগ্ৰাধিকাৰ এক বিশেষ গুৰুত্ব হিচাপে থিয় দিছিল। ৰাষ্ট্ৰীয় সমবায় নীতিৰ কাৰ্যকৰী ৰূপায়ণ, সমবায় সমিতিৰ বিষয়ে সঠিক তথ্য নিশ্চিত কৰা আৰু সঠিক দিশত নীতি প্ৰণয়নৰ সুবিধা প্ৰদান কৰাৰ বাবে এই ডাটাবেচ স্থাপন কৰাটো গুৰুত্বপূৰ্ণ বুলি গণ্য কৰা হৈছিল।

ভিনিটা পর্যায়ত সমগ্র দেশৰ ৮
লাখতকৈও অধিক সমবায় সমিতিৰ
অনুসন্ধান আৰু প্রামাণিক তখ্য সংগ্রহৰ
কাম টোৱে এক গুৰুত্বপূর্ণ প্রত্যায়ানৰ
সৃষ্টি কৰিছিল। কিছুমান ৰাজ্যত,
পঞ্জীয়ক সমবায় সমিতিৰ সৈতে
দুগ্ধ আৰু মীন আয়ুক্তৰ অন্তর্ভুক্তিয়ে
প্রচেষ্টাটোত গভীৰতা যোগ দিছিল।
এই সমবায়মূলক প্রচেষ্টাই নাবার্ড,
এনডিডিবি আৰু এনএফডিবিৰ দৰে
ৰাষ্ট্রীয় প্রতিষ্ঠানসমূহৰ সৈতে সমবায়
শিক্ষানুষ্ঠানসমূহক একত্রিত কৰে,
যাৰ ফলত ভিএএমনিকোম আৰু
আইআৰএমএৰ দৰে প্রতিষ্ঠানৰ অধ্যাপক
আৰু সঞ্চালকসকলৰ সৈতে আলোচনা
কৰা হয়।

সমবায় মন্ত্রালয়ে সমগ্র প্রক্রিয়াটোত ৰাজ্যিক জড়িত হোৱাৰ ওপৰত গুৰুত্ব আৰোপ কৰে। সকলো অংশীদাৰৰ পৰামৰ্শ লোৱাৰ পিছত খচৰাবোৰ সতৰ্কতাৰে প্ৰস্তুত কৰা হৈছিল আৰু পৰৱৰ্তী সময়ত ৰাজ্যসমূহৰ সৈতে ভাগ বতৰা কৰা হৈছিল। মুঠ 120 টা মাপকাঠি নিৰ্ধাৰণ আৰু প্ৰতিক্ৰিয়া প্ৰাপ্ত কৰা হৈছিল আৰু সংশোধনৰ বাবে অসংখ্য মন্তব্য আৰু পৰামৰ্শ, চূড়ান্ত খচৰাত অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হৈছিল। ডাটাবেছৰ বাবে ছম্টৱেৰ বিকশিত কৰাৰ বাবে এটা প্ৰকল্প ব্যৱস্থাপনা গোট (পিএমইউ) স্থাপন কৰা হৈছিল যাৰ ফলত এই গুৰুত্বপূৰ্ণ পদক্ষেপটো নিৰৱচ্ছিন্নভাৱে সম্পাদন কৰাত সহায় কৰা হৈছিল।

সমবায় সমিতিসমূহ ভৌগোলিকভাৱে সম্প্ৰসাৰিত হয়			
ক্ৰমিক লং।	এলাকা	সংখ্যাৰ সমবা্য	
1.	কৃষি আৰু আনুষঙ্গিক থণ্ড	26863	
2.	কৃষি প্ৰক্ৰিয়াকৰণ/ঔদ্যোগিক	22837	
3.	মৌপালন	328	
4.	উপভোক্তা	21220	
5.	ক্রেডিট এণ্ড খ্রিস্ট চচ্ছাইটি	80128	
6.	দুগ্ধজাত	142014	
7.	শৈক্ষিক আৰু প্ৰশিক্ষণ	396	
8.	কৃষক সেৱা সমাজ (এফ.এছ.এছ.)	514	
9.	मीन भानन	25717	
10.	হস্তশিল্প	5067	
11.	হয়তাঁত বস্ত্ৰ আৰু শিপিনী	19608	
12.	হাউচিং কোত্ৰপাৰেটিভ চছাইটি	191853	
13.	পাট আৰু ক্মৰ	56	
14.	শ্রমিক	44659	
15.	ডাঙৰ এলেকা বহুমুখী সমাজ	5499	
16.	পশুপালন আৰু কুকুৰা পালন	16685	
17.	मार्किष्टिः	9147	
18.	অন্যান্য ক্রেডিট	5591	
19.	অন্যান্য অনা-ক্রেডিট	30496	
20.	वद्यमूथी प्रमवास	20020	
21.	প্রাথমিক কৃষি ঋণ সমিতি (পিএচিএছ)	98875	
22.	(ৰচম	498	
23.	সমাজ কল্যাণ আৰু সংস্কৃতি	2063	
24.	(इ.वी मिल	285	
25.	পৰ্যটন	459	
26.	পৰিবহল	4160	
27.	ট্রাইব–এছ/এছটি	1471	
28.	লগৰ সমবা্য বেঙ্ক	1340	
29.	মহিলা কল্যাণ সমবায় সমিতি	24569	
	मूर्ठ	802418	
উৎস: ৰাষ্ট্ৰীয় সমবায় ডাটাবেচ			

সহকাৰ উদ্য

ভাৰতৰ আত্মনিৰ্ভৰশীলতা উপলব্ধি কৰা আৰু 'সমবায়ৰ জৰিয়তে সমৃদ্ধি' বৃদ্ধি কৰাত সমবায় খণ্ডৰ ভূমিকা গুৰুত্বপূৰ্ণ। এই দৃষ্টিভংগী আগবঢ়াবলৈ আৰু সমবায় মূলক আন্দোলনক শক্তিশালী কৰাৰ বাবে সমবা্য মন্ত্ৰালয়ে সমবায় সমিতিসমূহৰ দক্ষতা বৃদ্ধিৰ লক্ষ্যৰে বহুতো দৃঢ় পদক্ষেপ আৰম্ভ কৰিছে। দেশজুৰি সম্প্ৰসাৰণ, নতুন ব্যৱসায়িক উদ্যোগত জড়িত হোৱা, ডিজিটেলকৰণ, আৰু মডেল উপআইন গ্ৰহণৰ দৰে পদক্ষেপবোৰে সমবায়সমূহত নতুন শক্তি আৰু দিশ প্ৰদান কৰিছে।

এই পদক্ষেপবোৰৰ উদ্দেশ্য হৈছে সমবা্ম সমিতিসমূহৰ দক্ষতা আৰু মান বৃদ্ধি কৰা। চৰকাৰৰ নৱগঠিত মন্ত্ৰাল্যে সকলো ৰাজ্যতে সমবায়সমূহক দুঢ় কৰা আৰু তেওঁলোকৰ কাৰ্যকৰী কাৰ্যকলাপ নিশ্চিত কৰাৰ বাবে সমৰ্পিত। সমবায় ৰাষ্ট্ৰীয় উন্নয়নৰ এক আধাৰশিলা হিচাপে খিয় হৈ আছে লগতে সমবায়সমূহৰ মসৃণ কাৰ্যকলাপৰ বাবে সমাজৰ আধুনিকীকৰণ গুৰুত্বপূৰ্ণ।

সমবায় মন্ত্ৰালয়ে সমবায়মূলক উল্লয়ন ত্বৰান্বিত কৰাৰ বাবে উল্লেখনীয় প্রচেষ্টা হাতত লৈছে। তেওঁলোকৰ সম্প্ৰসাৰণ আৰু ব্যৱস্থাপনা সহজ কৰি তোলা বাবে মন্ত্ৰালয়ে এক বিষ্ণৃত সমবায় ডাটাবেচ প্ৰৱৰ্তন কৰি সমবা্যসমূহৰ ওপৰত বিতং তথ্য সংকলন কৰাৰ লক্ষ্য ৰাখিছে, । এই ডাটাবেচত দেশৰ প্ৰতিথন ৰাজ্যৰ সমবায় সমিতিসমূহ অন্তৰ্ভুক্ত কৰি সমবায় কাৰ্যকলাপৰ বাবে গুৰুত্বপূৰ্ণ তখ্যৰ প্ৰৱেশাধিকাৰ সুশৃংখল কৰা হৈছে। এনে কেন্দ্ৰীভূত প্ৰচেষ্টাই ৰাষ্ট্ৰীয় পৰ্যায়ত সমবায়সমূহৰ বৰ্ধিত সমন্বয়, নিৰীক্ষণ আৰু প্ৰশাসনৰ প্ৰতিশ্ৰুতি দিয়ে আৰু সমবায়মূলক প্ৰচেষ্টাত শক্তিশালী সমর্থন আগবঢ়ায়।

কেন্দ্ৰীয় সমবায় মন্ত্ৰালয়ে দেশৰ সমবায় সমিতিসমূহক সুশৃংথল কৰাৰ বাবে সক্ৰিয়ভাৱে কাম কৰি আছে। ২০৪৭ চনৰ ভিতৰত উন্নত মৰ্যাদা অৰ্জনৰ বাবে ভাৰত চৰকাৰৰ

' সমবায়ৰ জৰিয়তে সমৃদ্ধি'

- গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা পালন কৰিব।
- ডিজিটাইজেচনৰ ব্যৱহাৰ গুৰুত্বপূৰ্ণ হ'ব।

উচ্চাকাংস্কাৰ সৈতে সংগতি ৰাখি, স্বাধীনতাৰ শতবাৰ্ষিকী, চৰকাৰ, ব্যৱসায় আৰু নাগৰিক সমাজ -সকলো ক্ষেত্ৰত সমবায় অপৰিহাৰ্য। সমন্বিত প্ৰচেষ্টা আৰু এক অংশীদাৰী দৃষ্টিভংগীৰ জৰিয়তে, সমবায়বোৰে ক্ৰমান্বয়ে শক্তি লাভ কৰিছে আৰু বিভিন্ন ক্ষেত্ৰত এক সক্ষম ভূমিকা গ্ৰহণ কৰিছে।

কেন্দ্ৰীয় সমবায় মন্ত্ৰালয়ৰ এক গুৰত্বপূৰ্ণ পদক্ষেপৰ ভিতৰত আছে দেশজুৰি গ্ৰাম্য অঞ্চলত দুই লাখ নতুন প্রাথমিক কৃষি ঋণ সমিতি (পিএচিএছ) আৰু মীন পালন আৰু দুগ্ধ সমিতি স্থাপন কৰা। এই পদক্ষেপৰ উদ্দেশ্য হৈছে আগতে কম সেৱা আগবঢ়োৱা অঞ্চলসমূহলৈ সমবায় আগবঢ়োৱা, সক্ৰিয় ৰাজ্যিক সমবায়ৰ জৰিয়তে আকৰ্ষণ লাভ কৰা। চৰকাৰৰ উদ্দেশ্য হৈছে প্ৰতিখন গাঁৱত সমিতি, সমবায় বেংক আৰু অন্যান্য সমবায় প্ৰতিষ্ঠান স্থাপন কৰা, যাৰ দ্বাৰা কৃষক আৰু গ্ৰাম্য সম্প্ৰদায়ক সংযোগ কৰা আৰু ব্যক্তিগত আৰু সামৃহিক বিকাশ তৈয়াৰ

কৰা।

এই সমন্বিত প্রচেষ্টাৰ সমবায়ৰ বিকাশ হৈছে কৃষকসকলৰ উপাৰ্জন উল্লেখযোগ্যভাৱে বৃদ্ধি হোৱাক এক গুৰুত্বপূৰ্ণ সাফল্য হিচপে চিহ্নিত কৰিছে। থণ্ডক ব্যাপকভাৱে শক্তিশালী কৰাৰ আৰু গ্ৰাম্য কৃষকসকলৰ সমৃদ্ধি আৰু উন্নতিত অৰিহণা যোগোৱাৰ ভাৰত চৰকাৰৰ আকাংস্কাৰ সৈতে সংগতি ৰাখি সমবায়সমূহে কৃষকসকলৰ উপাৰ্জন যথেষ্ট বৃদ্ধি কৰাৰ সম্ভাৱনা আছে। প্রকৃত সমবায়ই অৰ্থনৈতিকভাৱে সুবিধা শ্ৰেণীবোৰলৈ সুখ আৰু আত্মনিৰ্ভৰশীলতা অনাৰ এক শক্তিশালী উপায় হিচাপে কাম কৰে, যি সমবায় মন্ত্ৰালয়ৰ প্ৰান্তিক সম্প্ৰদা্যসমূহৰ মাজত সমৃদ্ধি বৃদ্ধি আৰু সকলোৰে বাবে সামগ্ৰিক বিকাশ আৰু কল্যাণৰ বাবে দৃঢ প্ৰতিশ্ৰুতি প্ৰতিফলিত কৰে।

বিকাশ

সমবায় প্ৰচেষ্টাৰ জৰিয়তে শ্বাশ্ব্য আৰু শিক্ষা খণ্ডৰ অগ্ৰগতি

সহকাৰ উদ্য

ভাৰতত সমবায় আন্দোলন এক নতুন পৰ্যায়লৈ আগবাঢিছে আৰু সমবায়সমূহ দ্ৰুতগতিত সম্প্ৰসাৰিত হৈছে। চৰকাৰী সমৰ্থনৰ বাবে, সমবায় সমিতিবোৰৰ কাৰ্যকলাপবৈচিত্ৰ্যমূম হৈ আছে, যাৰ ফলত তেওঁলোকৰ পৰিসৰ সম্প্ৰসাৰিত হৈছে। ভাৰত চৰকাৰে প্ৰধানমন্ত্ৰী জন ঔষধি কেন্দ্ৰ স্থাপনৰ ক্ষেত্ৰত প্ৰাথমিক কৃষি ঋণ সমিতি (পিএচিএছ)ক সহায় কৰিছে, যাৰ উদ্দেশ্য হৈছে গ্ৰাম্য অঞ্চলসমূহলৈ সুলভ মূল্যত স্বাস্থ্যমেৱা আৰু ঔষধ প্ৰদান কৰা। প্ৰধানমন্ত্ৰী ভাৰতীয় জনৌষধি পৰিযোজনাৰ উদ্দেশ্য হৈছে গ্ৰাহকসকলক উন্নত উচ্চ মানদণ্ডৰ আৰু সুলভ ঔষধ প্ৰদান কৰাৰ লগতে নিযুক্তিৰ সুযোগ সৃষ্টি কৰা। ফলস্বৰূপে, সমবায় প্ৰতিষ্ঠানবোৰে দূৰৱৰ্তী গাওঁবোৰত নিম্নতম ব্যয়ত ঔষধ প্ৰদান কৰা, অভিগম্যতা বৃদ্ধি কৰা আৰু জীৱন ৰক্ষা কৰাৰ দিশত আগবাঢ়িছে। জন ঔষধি কেন্দ্ৰ স্থাপনৰ বাবে পিএচিএছৰ অনুমোদনে সমবায় সমিতিবোৰক শক্তিশালী কৰাৰ লগতে আটাইতকৈ কম সেৱা প্ৰাপ্ত গ্ৰাম্য জনসংখ্যাৰ বাবে শ্বাস্থ্য সেৱাৰ উপলব্ধতা সম্প্ৰসাৰিত কৰিব। শেহতীয়াকৈ, ভাৰত চৰকাৰে ইতিমধ্যে এই ক্ষেত্ৰত সেৱা প্ৰদান কৰা 500 পিএচিএছৰ উপৰিও 2,000 জন ঔষধি কেন্দ্ৰ মুকলি

কৰাৰ অনুমোদন জনাইছে। এই পদক্ষেপে দেশজুৰি উন্নত উচ্চ মানদণ্ডৰ, সুলভ ঔষধৰ উপলব্ধতা নিশ্চিত কৰিবলৈ সাজু হৈছে আৰু ই সমবায় সংস্থা হিচাপে পিএচিএছক শক্তিশালী কৰিব।

পৰিসংখ্যাই চৰকাৰী প্ৰকাশ কৰিছে যে জন ঔষধি কেন্দ্ৰই অৰ্থনৈতিকভাৱে সুবিধাবঞ্চিত

- সমবাম থণ্ডৰ প্ৰতিষ্ঠানসমূহত দক্ষতা আৰু পেছাদাৰীতা বৃদ্ধিৰ প্ৰচেষ্টা।
- এই অভিযানৰ উদ্দেশ্য হৈছে সমবা্য প্ৰতিষ্ঠানসমূহৰ ভিতৰত দক্ষ পেছাদাৰী আৰু মানৱ সম্পদৰ অভাৱ দূৰ কৰা।

ব্যক্তিসকলৰ বাবে २७,००० কোটিৰো অধিক ৰাহি কৰিছে। এই কেন্দ্ৰবোৰত জেনেৰিক ঔষধৰ মৃল্য বজাৰৰ হাৰতকৈ 50 ৰ পৰা 90 শতাংশ কম, যাৰ ফলত সাধাৰণ জনসাধাৰণৰ বাবে স্বাস্থ্যমেৱাৰ প্ৰৱেশাধিকাৰ উন্নত হ্মছে। বৰ্তমান, সমগ্ৰ দেশত 10,500 ৰো অধিক জন ঔষধ কেন্দ্ৰ কাৰ্যকৰী হৈ আছে, যি ব্ৰেণ্ডেড বিকল্পৰ তুলনাত যথেষ্ট কম মূল্যত 1,965 ৰো অধিক উচ্চ উচ্চ মানদণ্ডৰ ঔষধ আৰু 293 টা অস্ত্ৰোপচাৰ লগতে অন্যান্য সামগ্ৰী আগবঢ়ায়।

একেদৰে, সমবায় প্ৰতিষ্ঠানসমূহৰ দক্ষতা আৰু পেছাদাৰীতা বৃদ্ধিৰ লক্ষ্যৰে সমবায় শিক্ষাৰ প্ৰচাৰৰ বাবে এক সমন্বিত প্ৰয়াস কৰা হৈছে। সমবায় খণ্ডৰ ভিতৰত দক্ষ পেছাদাৰী আৰু মানৱ সম্পদৰ অভাৱ দূৰ কৰাৰ লক্ষ্যৰে সমগ্ৰ দেশতে ৰাষ্ট্ৰীয় পৰ্যায়ৰ সমবায় বিশ্ববিদ্যালয় স্থাপনৰ কাম চলি আছে। সমবায় আৰু কৰ্পোৰেট প্ৰতিষ্ঠানসমূহৰ মাজত প্রতিযোগিতামূলক দৃশ্যপটত, সমবায় শিক্ষাৰ উৎসাহে সমবায় থণ্ডক শক্তিশালী কৰাৰ লগতে সকলো স্তৰৰ সমবায় প্রতিষ্ঠানত ব্যক্তিৰ অভাৱ হ্ৰাস কৰিব। এই পদক্ষেপে সমবায় আন্দোলনৰ গতি ত্বৰান্বিত কৰিব বুলি আশা কৰা হৈছে আৰু ই প্ৰাথমিক সমিতি আৰু অন্যান্য সমবায় খণ্ডৰ প্ৰতিষ্ঠানসমূহক শক্তিশালী কৰিব।

দেশজুৰি 30 খনতকৈও অধিক সমবায় ব্যৱস্থাপনা মহাবিদ্যাল্য স্থাপন হোৱা স্বত্বেও, কেৱল মুষ্টিমেয় কেইটামান সফল প্রতিষ্ঠানে প্রশিক্ষিত মানৱ সম্পদ কাৰ্যকৰীভাৱে উৎপাদন আৰু যোগান ধৰি আছে, যাৰ ফলত সমবায় খণ্ডত এনে পেছাদাৰী সকলৰ অভাৱ হৈছে। পুনেৰ বৈকুন্ঠ মেহতা

বিকাশ

ৰাষ্ট্ৰীয় সমবায় ব্যৱস্থাপনা প্ৰতিষ্ঠান টো এটা অনুকৰণীয় সমবায় ব্যৱস্থাপনা প্রতিষ্ঠান হিচাপে থিয় হৈ আছে। সমবায় বিশ্ববিদ্যালয় স্থাপনৰ লগে লগে সমবায় খণ্ডৰ ভিতৰত ব্যাপক উল্লয়ন হ'ব। এই পদক্ষেপে সমবায় খণ্ডক 'সমবায়ৰ জৰিয়তে সমৃদ্ধি'ৰ দৃষ্টিভংগী বাস্তুৱায়িত কৰাত এক গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা গ্ৰহণ কৰিবলৈ আৰু আত্মনিৰ্ভৰশীলতাৰ দিশত ভাৰতৰ যাত্ৰাত অৰিহণা যোগাব। ফলস্বৰূপে, এই উন্নয়নে যুৱসকলক সমবায় থণ্ডলৈ আকৰ্ষিত কৰিব বুলি আশা কৰা হৈছে, যাৰ ফলত তেওঁলোকে তৃণমূল পর্যায়ত সমবায় অভিযানত সফল হ'ব পাৰিব।

যুৱ প্ৰজন্ম সমবায়ত শিক্ষিত হ'ব আৰু সমাজৰ ভিতৰত সজাগতা বৃদ্ধি কৰিব যাৰ ফলত সমবায় আন্দোলন শক্তিশালী হ'ব আৰু দেশৰ বৰ্ধিত অর্থনীতিক নতুন উচ্চতালৈ লৈ যোৱাত এক গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা পালন

উচ্চ শিক্ষাৰ সুযোগ সম্প্ৰসাৰিত

ভাৰত চৰকাৰে সমগ্ৰ দেশতে আইআইএম আইআইআইটিৰ দৰে প্ৰতিষ্ঠান আৰু বিশ্ববিদ্যাল্য়ৰ সংখ্যা বৃদ্ধি কৰি উচ্চ শিক্ষাৰ দৃশ্যপট সম্প্ৰসাৰিত কৰিছে, যাৰ ফলত ভাৰতীয় যুৱক-যুৱতীসকলে বিশ্বব্যাপী প্ৰতিযোগিতা কৰাৰ বাবে এক বহল মঞ্চ প্ৰদান কৰিছে। বিগত এক দশকত চিকিৎসা প্ৰধানমন্ত্ৰীৰ নেতৃত্বত সবিধাৰ ক্ষেত্ৰত যথেষ্ট উন্নতি হৈছে। শ্বাধীনতাৰ পিছৰ 70 বছৰত, দেশজুৰি মাত্ৰ সাতখন সৰ্বভাৰতীয় চিকিৎসা বিজ্ঞান প্রতিষ্ঠান (এইমছ) স্থাপন কৰা হৈছিল। অৱশ্যে, কেৱল যোৱা দশকত, তেওঁলোকৰ সংখ্যা 23 লৈ বৃদ্ধি হৈছে। একেদৰে, পূৰ্বৱৰ্তী 70 বছৰত 387 খন हिंकि९मा मशविपाल्य निर्माण कबा হৈছিল কিন্তু চৰকাৰে যোৱা দশকত আৰু 706 খন যোগ দিছে, প্ৰতিখন জিলাভ কমেও এখন চিকিৎসা মহাবিদ্যাল্য স্থাপনৰ এক সন্মিলিত প্ৰচেষ্টাৰ সৈতে ই এক শ্বাস্থ্য শিক্ষাৰ

ক্ষেত্ৰত এক গুৰুত্বপূৰ্ণ পদক্ষেপ আৰু দেশৰ বাবে সাফল্য।

2004 আৰু 2014 চনৰ ভিতৰত, চৰকাৰে এম.বি.বি.এছ. আসনৰ সংখ্যা 51,000 ৰ পৰা 107,000 লৈ বৃদ্ধি কৰে, যাৰ ফলত বছৰি প্ৰায় 100,000 সংথক চিকিৎসক হয়। তদুপৰি, চৰকাৰে একে সম্য়সীমাৰ ভিতৰত স্নাতকোত্তৰ আসন ৩১,০০০ ৰ পৰা ৭০,০০০ লৈ সম্প্ৰসাৰিত কৰে। লক্ষণীয়ভাৱে, ৰাষ্ট্ৰীয় গুৰুত্বপূৰ্ণ প্ৰতিষ্ঠানসমূহৰ গণনা 75 ৰ পৰা 165 লৈ দুগুণতকৈও অধিক আৰু আনহাতে ৰাজহুৱা বিশ্ববিদ্যাল্যৰ সংখ্যা 316 ৰ পৰা 480 থনলৈ বৃদ্ধি হৈছে। কাৰিকৰী বিশ্ববিদ্যাল্যৰ সংখ্যা ১০ ৰ পৰা ১৮৮ লৈ বৃদ্ধি পাইছে আৰু দেশৰ মহাবিদ্যাল্য়ৰ সংখ্যা ৩৮,০০০ ৰ পৰা ৫৩,০০০ লৈ বৃদ্ধি পাইছে। এই অগ্ৰগতিবোৰে ভাৰতৰ শৈক্ষিক আৰ চিকিৎসা আন্তঃগাঁখনিৰ ক্ষেত্ৰত এক উল্লেখযোগ্য পৰিৱৰ্তন সূচায় লগতে ই বিভিন্ন ক্ষেত্ৰত প্ৰগতি আৰু বিকাশৰ দিশত সহায় কৰে।

ভাৰতীয় ভাষাত কাৰিকৰী শিক্ষা

প্ৰথমবাৰৰ বাবে, ভাৰত চৰকাৰে ভাৰতীয় ভাষাত চিকিৎসা আৰু অভিযান্ত্ৰিক অধ্যয়ন আগবঢ়োৱাৰ প্ৰচেষ্টা আৰম্ভ কৰিছে যি গ্ৰাম্য যুৱসকলৰ মাজত ভাষা সম্পৰ্কীয়

যিকোনো হীনমন্যতা কাৰ্যকৰীভাৱে আঁতৰ কৰিছে। এই পদক্ষেপে দেশৰ যুৱপ্ৰজন্মৰ আস্থা যথেষ্ট বৃদ্ধি কৰিছে, শ্বাধীনতাৰ শতবাৰ্ষিকীৰ ভিতৰত ভাৰতক প্ৰতিটো ক্ষেত্ৰত আগুৱাই নিয়াৰ চৰকাৰৰ প্ৰতিশ্ৰুতিপুনৰ নিশ্চিত কৰিছে। স্ব-নিযুক্তিৰ বাবে দক্ষতা প্ৰশিক্ষণ প্ৰদানৰ জৰিয়তে, চৰকাৰে এক মঞ্চ স্থাপন কৰিছে য'ত অগণন যুৱক-যুৱতীয়ে ষ্টাৰ্টআপৰ জৰিয়তে বিশ্বৰ মঞ্চত গৌৰৱেৰে ভাৰতক প্ৰতিনিধিত্ব কৰিছে।

ইয়াৰ উপৰিও, নতুন শিক্ষা নীতিয়ে দেশৰ যুৱপ্ৰজন্মৰ বাব<u>ে</u> সুযোগ সম্প্ৰসাৰিত কৰিছে। চিকিৎসা বিদ্যার্থীসকলক ঔষধৰ লগতে অৰ্থনীতি আৰু সংগীতৰ দৰে বিষ্যবোৰ অনুসৰণ কৰিবলৈ সক্ষম কৰি, চৰকাৰে যুৱসকলৰ গোপন সম্ভাৱনা আৰু প্ৰতিভা সক্ৰিয়ভাৱে প্ৰতিপালন কৰি আছে। এই প্ৰচেষ্টাই শিক্ষাৰ্থীসকলৰ সুপ্ত সামৰ্থ্যৰ বাবে এক মঞ্চ প্ৰদান কৰাৰ বাবে চৰকাৰৰ সমৰ্পণৰ ওপৰত গুৰুত্ব আৰোপ কৰে, যাতে সকলো পাঠ্যক্ৰম ৰাষ্ট্ৰীয় ভাৱে উপলব্ধ হয়।

সন্মিলন

ভাৰতীয় সমবায়সমূহে গোলকীয় মঞ্চত মনোযোগ আকৰ্ষণ কৰে

- বিশ্বত সমবা্যমূলক বিকাশৰ প্ৰচাৰৰ ক্ষেত্ৰত সহমত গঠন কৰা হৈছে।
- বিদেশী সমবায় লেতাসকলে ভাৰতীয় সমবায় পদ্ধতিৰ বিভিন্ন দিশৰ বিষয়ে অন্তৰ্দৃষ্টি লাভ কৰিছিল।

সহকাৰ উদ্য

দেশৰ ভিতৰত বাঢ়ি অহা সমবায়মূলক কার্যকলাপে এতিয়া গোলকীয় মঞ্চত কৰিছে। এই মলোযোগ আকর্ষণ বৰ্ধিত প্ৰৱণতাই আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় সমবায় প্ৰতিষ্ঠানসমূহৰ মাজত ভাৰতীয় সমবায় থণ্ডৰ ওপৰত আস্থা জাগ্ৰত কৰিছে। বিশ্বব্যাপী বহুতো দেশে শিক্ষাদান আৰু প্ৰশিক্ষণৰ অভিজ্ঞতা বিনিম্য়ৰ বাবে ভাৰতীয় সমবায় প্ৰতিষ্ঠানসমূহৰ সৈতে সমবায় কৰিব বিচাৰিছে। শেহতীয়াকৈ, গুজৰাটৰ আমৰেলীত দেশৰ সমবায় সমিতিসমূহক প্ৰতিনিধিত্ব কৰা শীৰ্ষ সংস্থা নেচনেল কোঅপাৰেটিভ ইউনিয়ন অৱ ইণ্ডিয়াৰ (এনচিইউআই) পৃষ্ঠপোষকতাত সমবায় উল্লয়নৰ লক্ষ্যৰে এক

অনুষ্ঠান আহ্বান কৰা হৈছিল। নেপাল আৰু শ্ৰীলংকাকে ধৰি ৩৩ থন দেশৰ প্রতিনিধিসকলে এই আন্তঃৰাষ্ট্রীয় প্ৰশিক্ষণ কাৰ্যসূচীত অংশগ্ৰহণ কৰে, যিটো এনচিইউআই, কৃষি বেংকিংত আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় সমবায় আৰু প্ৰশিষ্ষণ কেন্দ্ৰ (এছআইচিটিইবি) আৰু আমৰেলী জিলা সমবায় সংঘৰ দ্বাৰা যুটীয়াভাৱে আয়োজিত কৰা হৈছিল।

সমবায় উন্নয়নত জ্ঞান বিনিময় আৰু

ক্ষমতা নিৰ্মাণৰ ওপৰত গুৰুত্ব দিয়া এই প্ৰশিক্ষণ কাৰ্যসূচীৰ সময়ত সমবায় থণ্ডৰ বিশেষজ্ঞসকলক সম্বোধন কৰি এনিটইউআইৰ সভাপতি শ্ৰী দিলীপ সংঘানীয়ে বিশ্ব সমবায় আন্দোলনত ভাৰতৰ গুৰুত্বপূৰ্ণ স্থিতিৰ ওপৰত আলোকপাত কৰে। আঠ লাখতকৈও অধিক সমবায় সমিতিয়ে প্রায় 30 কোটি লোকক জড়িত কৰাৰ সৈতে, ভাৰতে विश्ववरात्री प्रवेव्ह९ प्रमवाय आल्पालन বুলি গৌৰৱ কৰে। সংঘানীয়ে সমবায় আন্দোলনক আগুৱাই নিয়া আৰু বিশ্বব্যাপী আৰ্থ-সামাজিক প্ৰগতি বৃদ্ধিৰ ক্ষেত্ৰত এনে ধৰণৰ সমবায়মূলক শিক্ষা আৰু প্ৰশিক্ষণ প্ৰচেষ্টাৰ গুৰুত্বৰ ওপৰত গুৰুত্ব আৰোপ

সমবায়সমূহক আর্থ-সামাজিক বিকাশৰ এক শক্তিশালী আধাৰশিলা হিচাপে প্ৰতিষ্ঠা কৰাৰ বাবে ভাৰত চৰকাৰৰ প্ৰতিশ্ৰুতি ব্যক্ত কৰি এনচিইউআইৰ মূৰব্বীয়ে সমবা্যসমূহৰ বাবে এক সমৰ্পিত মঞ্চ গঢ়ি তোলাৰ পৰিকল্পনা ঘোষণা কৰে, যাৰ লক্ষ্য হৈছে সম্প্ৰসাৰণ, দিশ প্ৰদান আৰু খণ্ডটোৰ ভিতৰত গতি বৃদ্ধি কৰা। বিশ্বব্যাপী সমবায়ৰ পথ প্ৰদৰ্শন কৰা বিভিন্ন নীতিৰ ওপৰত আলোকপাত কৰি এনচিইউআইৰ মুৰব্বীয়ে দেশজুৰি সমবায়মূলক পৰিকাঠামো গঢ়ি তোলাৰ ক্ষেত্ৰত ভাৰতৰ সক্ৰিয় পদক্ষেপৰ ওপৰত গুৰুত্ব আৰোপ কৰে।

তদুপৰি, ভাৰত চৰকাৰে কৃষকসকলক সমৰ্থন আৰু উৎসাহিত কৰিবলৈ, ৰাষ্ট্ৰীয় সমবায় জৈৱিক সমিতি, ভাৰতীয় বীজ সহকাৰী সমিতি লিমিটেড, আৰু ৰাষ্ট্ৰীয় সমবায় ৰপ্তানি সমিতি (এনচিওএল, বিবিএছএছএল, এনচিইএল) ৰ ৰূপত তিনিখন নতুন বহু-ৰাজ্যিক সমবায় সমিতি গঠনৰ কাম আৰম্ভ কৰিছে । শ্ব-সহায়ক গোটৰ (এছ.এইচ.জি.) বাবে আর্থ-সামাজিক উল্লয়নমূলক কার্যকলাপৰ জৰিয়তে প্ৰাপ্ত অন্তৰ্দৃষ্টিৰ পৰা আহৰণ কৰি, সামৃহিক সৱলীকৰণৰ লক্ষ্যৰে সমবায় পদক্ষেপবোৰ বুজাৰ বাবে এক শক্তিশালী ভেটি স্থাপন কৰা হৈছে।

চুবুৰীয়া দেশসমূহৰ অংশগ্ৰহণকাৰীসকলক ভাৰতৰ সমবায়মূলক আন্দোলনৰ পৰা শিকিবলৈ আদৰণি জনাই এনচিইউআইৰ मूबक्वीएम बाष्ट्रीम जाबू जातः बाष्ट्रीम पूरमाठा মঞ্জে সমবায়মূলক বিকাশৰ বাবে এক গুৰুত্বপূৰ্ণ পদক্ষেপ হিচাপে সমবায়মূলক প্ৰচেষ্টাৰ ওপৰত গুৰুত্ব আৰোপ কৰে। অনুষ্ঠানটোত এনচিইউআই, চিকতাব আৰু আমৰেলী জিলা সমবায় সংঘৰ প্ৰশংসনীয় প্ৰতিশ্ৰুতিৰ ওপৰতো আলোকপাত কৰা

সমবায় খণ্ডৰ জটিলতা উন্মোচন কৰাৰ লক্ষ্যৰে অনুষ্ঠিত বিশ্বব্যাপী অনুষ্ঠানটোত বিভিন্ন ৰাষ্ট্ৰৰ প্ৰতিনিধিসকলে সমবা্য প্ৰাক্তন সকলৰ সৈতে এনচিইউআইৰ সভাপতি দিলীপ সংঘানি, আমৰেলীৰ সাংসদ নৰণভাই কাচাদিয়া, এনচিইউআইৰ উপ মুখ্য কাৰ্যবাহী সাবিত্ৰী সিং আৰু এনচিইউআই অঞ্চলৰ প্ৰকল্প বিষ্যা ডি.ডি. চৌহানৰ সৈতে যোগদান কৰে। উল্লেখযোগ্য ব্যক্তি যেনে আমৰেলী জিলা সমবায় গাখীৰ উৎপাদক সংঘৰ সভাপতি অশ্বিনভাই চাভালিয়া, আমৰেলী জিলা সমবায় সংঘৰ সভাপতি মনীষ সংঘানী আৰু চাৰ্টাৰ্ড একাউন্টেন্ট গোপাল ঢাকানে অনুষ্ঠানটোৰ সফলতাত সক্ৰিয়ভাৱে অৰিহণা যোগায়।

সিদ্ধান্ত

সহকাৰ উদ্য

প্রাথমিক কৃষি ঋণ (পিএচিএছ) কম্পিউটাৰাইজেচন প্ৰক্ৰিয়াত সন্মুখীন হোৱা প্ৰাৰম্ভিক প্ৰত্যাহানসমূহৰ মোকাবিলা কৰাৰ বাবে, ৰাষ্ট্ৰীয় কৃষি আৰু গ্ৰামোল্লয়ন বেংকে (নাবার্ড) সকলো জিলা আৰু ৰাজ্যিক সমবা্য সমিতিক 'সমবা্য প্ৰশিক্ষাৰ্থী' নিয়োগ কৰিবলৈ নিৰ্দেশনা জাৰি কৰিছে। এক বিজ্ঞপ্তিৰ জৰিয়তে, নাবাৰ্ডে সকলো ৰাজ্যিক সমবায় বেংক (এছটিচিবি) আৰু জিলা কেন্দ্ৰীয়

সমবায় বেংকসমূহক যুৱ পেছাদাৰী সকলক নিয়ক্তি দিবলৈ নির্দেশ দিছে, যাক 'সমবা্য ইন্টার্ন' বুলি কোৱা হয়। এই পদক্ষেপৰ আঁৰৰ প্ৰাথমিক উদ্দেশ্য হৈছে তুণমূল পৰ্যায়ৰ সমবায় আন্দোলনক শক্তিশালী কৰা আৰু পেছাদাৰী স্লাতকসকলক ব্যৱহাৰিক অভিজ্ঞতাৰ সৈতে সমবায়সমূহৰ আধাৰশিলা বুজাবুজি প্ৰদান কৰা।

এই প্রশিক্ষার্থীসকলক পি.এ.চি. এছ. কম্পিউটাৰাইজেচনৰ সম্যত সন্মুখীন হোৱা দৈনন্দিন কাৰিকৰী প্ৰত্যাহানবোৰ সমাধান কৰাৰ লগতে ব্যৱসায়িক পৰিকল্পনা, প্ৰকল্প প্ৰস্তুত কৰা, বিত্তীয় সমস্যাসমাধান কৰা, অনুমোদন প্ৰাপ্ত কৰা, আৰু অন্যান্য সম্পর্কিত কামত সহায় দায়িত্ব দিয়া হ'ব। তদুপৰি, সমবায় প্রশিক্ষার্থীসকলে পিএচিএছ আৰু অন্যান্য প্ৰাথমিক সমবায় সমিতিৰ সৈতে যোগাযোগ কৰিব, ভাৰত চৰকাৰৰ সমবায় মন্ত্ৰালয়ৰ দ্বাৰা আগবঢ়োৱা পদক্ষেপসমূহৰ সফল ৰূপায়ণৰ বাবে প্রয়োজনীয় নির্দেশনা আগবঢ়াব।

বৰ্তমান, সমগ্ৰ ভাৰতত 34 টা ৰাজ্যিক সমবায় বেংক (এছটিচিবি) আৰু 351 খন জিলা সমবায় কেন্দ্ৰীয় বেংক (ডিচিচিবি) কার্যক্ষম হৈ আছে। প্ৰতিটো এছ.টি.চি.বি. আৰু ডি.চি. চি.বি.-য়ে এজন 'সমবায় প্রশিক্ষার্থী' নিযুক্ত কৰাৰ সুযোগ পাব, মুঠ 385 জন প্ৰশিক্ষাৰ্থী। প্ৰশিক্ষাৰ্থীৰ ম্যাদ হ'ব এক বছৰ, আঁচনিখন তিনি বছৰৰ বাবে বৈধ থাকিব।

শক্তিশালী ডিজিটেল আন্তঃগাথনি গঢ়ি তুলিবলৈ যুৱ শক্তি

🔳 নাবাৰ্ডে সকলো ৰাজ্যিক সমবায় বেংক (এছটিচিবি) আৰু জিলা কেন্দ্ৰীয় সমবায় বেংক (ডিচিচিবি)ক যুৱ পেছাদাৰী সকলক নিযুক্তি দিয়াৰ বাবে নিৰ্দেশ দিছে।

সমবায় ইন্টাৰ্লসকলৰ বাবে নিযুক্তি প্ৰক্ৰিয়া ৰাজ্যিক সমবায় বেঙ্কে বাৰ্ষিক পৰিচালনা কৰিব, নিৰ্দিষ্ট যোগ্যতাৰ চৰ্ত পালন কৰি, যাৰ ভিতৰত আছে বিপণন ব্যৱস্থাপনা, সমবায় ব্যৱস্থাপনা, কৃষি ব্যৱসায় ব্যৱস্থাপনা, বা গ্রামোন্ন্যুন ব্যৱস্থাপনাত এমবিএ বা সমতুল্য ডিগ্ৰী। প্ৰাৰ্থীসকলৰ ব্য়স ২১ ৰ পৰা ৩০ বছৰৰ ভিতৰত হ'ব লাগিব। নির্বাচিত প্রশিক্ষার্থীসকলে ৰাষ্ট্ৰীয় সমবায় উন্নয়ন নিগমৰ (এনচিডিচি) জৰিয়তে মন্ত্ৰাল্যৰ সমবায় শিক্ষা পুঁজিৰ জৰিয়তে পুঁজি যোগান ধৰা 25,000 টকাৰ মাহিলী পাৰিশ্ৰমিক প্ৰাপ্ত কৰিব।

নাবার্ড বিজ্ঞপ্তি প্রাপ্ত পিছত, ৰাজ্যিক সমবায় বেঙ্কে এমাহৰ ভিতৰত প্ৰশিক্ষাৰ্থীনিযুক্তি নিশ্চিত কৰিবলৈ তৎক্ষণাৎ নিযুক্তি প্ৰক্ৰিয়া আৰম্ভ কৰিব। প্ৰশিক্ষাৰ্থীসকলক স্থানীয় অন্তৰ্দৃষ্টি লাভ কৰিবলৈ তেওঁলোকৰ জিলাৰ পছন্দৰ ওপৰত আধাৰিত কৰি বিভিন্ন ডিচিচিবি আৰু এছটিচিবিক আৱন্টন কৰা হ'ব। এছটিচিবিবোৰে কাৰ্যকৰী প্ৰয়োজনীয়তা প্রশিক্ষার্থীসকলক স্থানান্তৰ কৰাৰ নমনীয়তা থাকিব।

নাবাৰ্ডৰ এই পদক্ষেপে দেশজুৰি সমবায় আন্দোলন শক্তিশালী কৰাৰ ভাৰত চৰকাৰৰ লক্ষ্যক আগুৱাই নিয়াত গুৰুত্বপূৰ্ণ গুৰুত্ব বহন কৰে। এক শ্বাৱলম্বী আৰু উন্নত ভাৰতৰ দৃষ্টিভংগী বাস্তৱায়িত কৰাৰ ক্ষেত্ৰত সমবায়ৰ গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকাক স্বীকৃতি দি চৰকাৰে সমবায় প্ৰতিষ্ঠানসমূহৰ ভিতৰত কাৰিকৰী সামৰ্থ্য বৃদ্ধিৰ বাবে বিশেষকৈ ডিজিটেলকৰণ আঁচনিৰ জৰিয়তে বিভিন্ন পদক্ষেপ ৰূপায়ণ কৰিছে, ।

পি.এ.চি.এছ.-চি.এছ.চি.ৰ সমবায়ই সেৱা প্ৰদাৰ আৰু সুবিধা বৃদ্ধি কৰে

- সমবায় প্রচেষ্টাৰ জৰিয়তে সমৃদ্ধি আশাব্যঞ্জক ফলাফল প্ৰদৰ্শন কৰে।
- সমগ্ৰ দেশতে ডিজিটেল শিক্ষাৰ বাবে চিএছচি গুৰুত্বপূৰ্ণ।

ঢাবা চৈয়দ

প্রাথমিক কৃষি ঋণ সমিতি (পিএচিএছ) ক উমৈহতীয়া সেৱা কেন্দ্ৰলৈ (চিএছচি) ৰূপান্তৰ কৰাৰ ফলত সেৱা প্ৰাপ্তিৰ গুৰুত্বপূৰ্ণ বৃদ্ধিৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি দেশৰ আধাতকৈ অধিক জনসাধাৰণে সমবায় সমিতিৰ সৈতে এক প্ৰকাৰৰ সম্পৰ্ক বজাই ৰাখে। পিএচিএছ চিএছচিৰ সম্প্ৰসাৰণ অদূৰ ভৱিষ্যতে দেশজুৰি আটাইতকৈ দূৰৱৰ্তী গাওঁসমূহতো উপনীত হ'বলৈ সাজু হৈছে।

উমৈহতীয়া সেৱা কেন্দ্ৰসমূহে ভাৰত চৰকাৰৰ ডিজিটেল ইণ্ডিয়া উদ্যোগৰ উদাহৰণ দিয়ে, অনলাইন প্লেটফৰ্মৰ জৰিয়তে গ্ৰাম্য অঞ্চলসমূহলৈ গুৰুত্বপূৰ্ণ সেৱা প্ৰদানকৰাত সহায় কৰে। এই কেন্দ্ৰসমূহে জনসাধাৰণক নিৰৱচ্ছিন্নভাৱে অত্যাৱশ্যকীয় চৰকাৰী সেৱা নিশ্চিত কৰাৰ সময়ত সমাজ কল্যাণ আঁচনিসমূহ নিৰৱচ্ছিন্নভাৱে প্ৰদান কৰাত এক গুৰুত্বপূৰ্ণ ভমিকা পালন কৰে। শিক্ষা, বিত্ত আৰু দক্ষতা বিকাশ কাৰ্যসূচীৰ পৰা আৰম্ভ কৰি শ্বাস্থ্যসেৱা, কৃষি সহায় আৰু ডিজিটেল শিক্ষালৈকে নাগৰিকসকলে

জৰিয়তে সেৱা প্রাপ্ত কৰিব পাৰে।

পি.এ.চি. এছ.-ক সেৱা কেন্দ্ৰ হিচাপে কাম কৰিবলৈ প্ৰদান কৰাৰ বাবে, সমবায় মন্ত্ৰালয় আৰু তথ্য আৰু প্ৰযুক্তি মন্ত্ৰাল্ম, নাবাৰ্ড চি.এছ.ই. ই-গভৰ্ণেন্স সেৱাৰ মাজত এক বুজাবুজিৰ চুক্তি স্থাপন কৰা হৈছে। এই সমবায়ৰ জৰিয়তে দেশজুৰি পিএচিএছ-ক তৃণমূল পর্যায়ত 300 টা অত্যাৱশ্যকীয় সেৱা আগবঢ়োৱাৰ বাবে সঞ্জিত কৰা হ'ব। বর্তমানে আনুমানিক 63,000 সক্ৰিয় পি.এ.চি.এছ. বিভিন্ন সেৱাৰ ব্যৱস্থাত নিয়োজিত হৈ আছে। পি.এ.চি. এছ.-ৰ বিস্তৃত পৰিসৰৰ সৈতে সমবায় থণ্ডত তেওঁলোকৰ উপযোগিতা ক্ৰমান্বয়ে বৃদ্ধি পাইছে, যাৰ ফলত সম্প্ৰসাৰিত দায়িত্বৰ সৈতে এক নতুন যুগৰ সূচনা

হিচাপে কাম কৰাৰ উপৰিও, পি.এ.চি. এছ.-য়ে এতিয়া আন 20 টা গুৰুত্বপূৰ্ণ কাৰ্যকলাপত জড়িত হোৱাৰ ফলত গ্ৰাম্য উন্নয়নত এক নতুন গতি প্ৰদান কৰিব আৰু নিযুক্তিৰ সুযোগ সৃষ্টি কৰিব। উমৈহতীয়া সেৱা কেন্দ্ৰ হিচাপে কাম কৰি পি.এ.চি.এছ.-য়ে গ্ৰাম্য অঞ্চলত 300 ৰো অধিক সেৱা প্ৰদান কৰিব যাৰ ফলত দেশজুৰি 13 কোটি কৃষক প্রত্যক্ষভাৱে প্রভাৱিত হ'ব। লক্ষণীয়ভাৱে এই পদক্ষেপবোৰে পিএচিএছক বাণিজ্যিক

কাৰ্যকলাপ কৰিবলৈ সক্ষম কৰিব, বিত্তীয়

চি.এছ.চি.

স্ব-নিৰ্ভৰশীলতা বৃদ্ধি কৰিব আৰু সমবায় সদস্যসকলৰ বাবে উপাৰ্জনৰ সম্ভাৱনা বৃদ্ধি কৰিব আৰু সমবায়ৰ সৈতে জডিত অগণন প্ৰান্তিক আৰু ক্ষদ্ৰ পৰিমাণৰ কৃষকসকল সামৃহিকভাৱে লাভান্বিত হ'ব।

সমবায় মন্ত্ৰালয়ৰ প্ৰতিবেদন মতে বর্তমান, 24,470 খন প্রাথমিক কৃষি ঋণ সমিতিয়ে দেশজুৰি উমৈহতীয়া সেৱা কেন্দ্ৰ হিচাপে কাম কৰে। তদুপৰি, প্ৰধানমন্ত্ৰী কিষাণ সমৃদ্ধি কেন্দ্ৰৰ জৰিয়তে ১৮ থন ৰাজ্যৰ অতিৰিক্ত ২৮,৬৪৮ টা পিএচিএছক চিএছচি হিচাপে মনোনীত কৰা হ'ব। এই কেন্দ্ৰসমূহে কৃষকসকলক শস্য সুৰক্ষাৰ বাবে সাৰ আৰু কীটনাশকৰ সহজ প্ৰৱেশাধিকাৰ প্ৰদান কৰিব। চৰকাৰে সকলো পিএচিএছত ক্রমান্বয়ে প্রধানমন্ত্রী কিষাণ সমৃদ্ধি কেন্দ্ৰ (পিএমকেএছকে) স্থাপন কৰাৰ লক্ষ্য ৰাখিছে।

পি.এম.কে.এছ.কে. হিচাপে কাম কৰা পি.এ.চি.এছ.-মে কৃষকসকলৰ বাবে বিস্তৃত কেন্দ্ৰ হিচাপে কাম কৰিব, বিভিন্ন কৃষি জাত আৰু সেৱা খেলে সাৰ, বীজ, খেতিৰ সঁজুলি, কীটনাশক, আৰু মাটি আৰু বীজ

পৰীক্ষা সেৱা আগবঢাব। এই পদক্ষেপবোৰে পি.এ.চি.এছ. কার্যকলাপত বৈচিত্রতা আনিব লগতে অতিৰিক্ত উপাৰ্জনৰ এক স্থিৰ উৎস নিশ্চিত কৰিব আৰু পঞ্চায়ত আৰু গাওঁ পৰ্যায়ত নিযুক্তিৰ সুযোগ সৃষ্টি কৰিব।

এই প্রচেষ্টাবোৰে বেঙ্কিং, বীমা, আধাৰ নামভর্তি, শ্বাস্থ্য সেৱা আৰু কৃষি সহায়কে ধৰি 300 ৰো অধিক ই-সেৱালৈ গ্ৰাম্য প্ৰৱেশাধিকাৰ বৃদ্ধি কৰিব। বৰ্তমান, কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰৰ 32 টাতকৈও অধিক সেৱা চিএছচিৰ জৰিয়তে নাগৰিকসকলক প্ৰদান কৰা হৈছে। তদুপৰি, ইউআইডিএআই আৰু নিৰ্বাচন আ্যোগৰ দৰে আইনী সংস্থাই চিএছচিৰ জৰিয়তে সেৱা সম্প্ৰসাৰণ কৰি

উমৈহতীয়া সেৱা কেন্দ্ৰবোৰে ডিজিটেল শিষ্ষা প্ৰদান কৰে, শৈষ্ষিক আৰু দক্ষতা विकाশ कार्यসূচী পৰিচালনা কৰে, বেঙ্কিং, বীমা আৰু পেঞ্চন সেৱাৰ দৰে অৰ্থনৈতিক কাৰ্যকলাপ সহজ কৰে, আৰু স্বাস্থ্যসেৱা সুবিধা প্ৰদান কৰে। আইআৰচিটিচি টিকট বুকিংৰ দৰে সেৱাও চিএছচিৰ জৰিয়তে উপলব্ধ।

চি.এছ.চি.-ৰ ব্যাপক উপলব্ধতাই গ্ৰাম্য বাসিন্দাসকলৰ বাবে বিভিন্ন কাম খেনে-ৰেচন কাৰ্ড প্ৰাপ্ত কৰা, বেংকৰ মাজত পুঁজি স্থানান্তৰ কৰা, আৰু পেঞ্চন সেৱা প্ৰাপ্ত কৰা আদি সৰল কৰি তোলে । পি.এ.চি.এছ.-ৰ বাণিজ্যিক কাৰ্যকলাপ বৃদ্ধি কৰি, চৰকাৰে ক্ষুদ্ৰ আৰু প্ৰান্তীয় কৃষকসকলক অর্থনৈতিকভাৱে শক্তিশালী কৰি তুলিছে, যাৰ ফলত তেওঁলোকে উৎপাদনশীলতা বৃদ্ধি কৰিবলৈ উন্নত সাৰ আৰু ড়োনৰ দৰে আধুনিক সঁজুলি প্ৰাপ্ত কৰিবলৈ সক্ষম হৈছে।

সামগ্রিকভাৱে, <u> १</u> সমবাযমলক পদক্ষেপবোৰে গ্ৰাম্য বাসিন্দাসকলৰ জীৱন যথেষ্ট উন্নত কৰিছে আৰু ক্ষুদ্ৰ আৰু প্ৰান্তীয় কৃষকসকলৰ বিকাশত সহায় কৰিছে। কৃষকৰ প্ৰত্যাহান সমাধানৰ ক্ষেত্ৰত সমবায় মন্ত্ৰাল্যৰ নিৰন্তৰ প্ৰচেষ্টাই গ্ৰাম্য সমৃদ্ধিৰ দিশত এক আশাব্যঞ্জক গতিপথ সূচায়।

গৱেষণা বিষয়া, বৈকুন্ঠ মেহতা ৰাষ্ট্ৰীয় সমবা্য ব্যৱস্থাপনা প্রতিষ্ঠান

উদ্যোগ লোৱা

সমগ্ৰ বিশ্ববিদ্যাল্য সমূহৰ চৌহদত সমবায় অভিযাল আৰম্ভ হ'ব

সহকাৰ উদ্য

দেশজুৰি বিশ্ববিদ্যাল্য মহাবিদ্যাল্যবোৰত বহুতো প্ৰয়োজন হয় আৰু এইবোৰ সাধাৰণতে মধ্যস্থতাকাৰীৰ জৰিয়তে আহৰণ কৰা হয়। সমগ্ৰ দেশৰ 1,100 থনতকৈও অধিক বিশ্ববিদ্যাল্য আৰু প্ৰায় 44,000 মহাবিদ্যাল্য়ত চাৰি কোটিৰো অধিক শিক্ষাৰ্থীয়ে নামভৰ্তিৰ সৈতে, কৃষকসকলক তেওঁলোকৰ খাদ্যৰ প্ৰয়োজনীয়তা পূৰণ কৰাৰ বাবে সমবায়ৰ জৰিয়তে প্ৰত্যক্ষ লাভালাভ ৰখাৰ বাবে এক সন্মিলিভ প্ৰচেষ্টা চলি আছে। এই দৃষ্টিভংগীৰ অনুসৰণত বিশ্ব অৰ্থনৈতিক সমবায় মঞ্চ আৰু ভাৰতীয় ৰাষ্ট্ৰীয় সমবায় সংঘ (এনচিইউআই)ৰ দ্বাৰা আয়োজিত জৱাহৰলাল বিশ্ববিদ্যাল্য নেহৰু (জেএনইউ) চৌহদত বিশিষ্ট সমবায় প্ৰতিনিধিসকলৰ এক সমাৱেশ আহান কৰা হয়। সমবায় নেতাসকলে মধ্যস্থতাকাৰী আৰু ব্যৱসায়ীসকলক উপেক্ষা কৰি কৃষক আৰু গ্ৰাহকসকলক প্ৰত্যক্ষভাৱে লাভান্বিত কৰাৰ বাবে বিশ্ববিদ্যাল্য়সমূহত চৌহদৰ সমবায় স্থাপনৰ লক্ষ্যৰে এক ৰোডমেপ প্ৰস্তুত কৰাৰ বাবে আলোচনা আৰম্ভ কৰিছিল। অহা দুবছৰৰ ভিতৰত দেশজুৰি ৫০০ টা কেম্পাছ সমবায় স্থাপনৰ লক্ষ্য নিৰ্ধাৰণ কৰি সমবায় ৰক্ষকসকলে জেএনইউত এটা চৌহদৰ সমবায় স্থাপন কৰিবলৈও সন্মত হয়। বিশ্ব অৰ্থনৈতিক সমবা্ম মঞ্চ আৰু এনচিইউআইয়ে এই প্ৰচেষ্টাত সমবায় কৰিছে। এনচিইউআই আৰু ইফকোৰ অধ্যক্ষ দিলীপ সংঘানীয়ে দেশজুৰি সমবায় আন্দোলন আগবঢ়োৱাত যুৱক সকলৰ অংশগ্ৰহণৰ গুৰুত্বপূৰ্ণ

- কৃষকসকলে সমবায়ৰ জৰিয়তে মধ্যশ্বতাকাৰীকৰ্তা কৰ্ত্তন কৰি চৌহদৰ গ্ৰাহকৰ সৈতে পোলপটীয়াকৈ সংযোগ শ্বাপন কৰিব।
- চৌহদৰ সমবায়, কৃষক, শিক্ষার্থীসকলৰ বাবে লাভান্বিত হ'বলৈ নতুন বজাৰ মুকলি।
- এনচিইউআইয়ে জেএলইউৰ সৈতে অংশীদাৰী ত্বৰান্বিত কৰি কৃষক আৰু
  শিক্ষাৰ্থীসকলৰ বাবে লাভালাভৰ প্ৰতিশ্ৰুতি দি চৌহদৰ সমবায় শ্বাপন
  কৰে।

ভূমিকাৰ ওপৰত গুৰুত্ব আৰোপ কৰে। প্ৰতিভাশালী যুৱক-যুৱতীসকলক জড়িত কৰা আৰু আন্দোলনক নভুন উচ্চতালৈ লৈ যোৱাৰ ক্ষেত্ৰত কেম্পাছ কোত্ৰপাৰেটিভ স্থাপন কৰাটো এক গুৰুত্বপূৰ্ণ পদক্ষেপ।

এই পদক্ষেপে কৃষক আৰু
শিক্ষানুষ্ঠানসমূহৰ মাজত পোনপটীয়া
সম্পৰ্ক স্থাপনৰ দিশত এক গুৰুত্বপূৰ্ণ
দিশ প্ৰদান কৰে। কৃষি যোগান শৃংথলা
বৃদ্ধি আৰু কৃষকসকলৰ বাবে ন্যায্য লাভ

নিশ্চিত কৰাৰ লক্ষ্যৰে সমবায় আৰু কৃষক উৎপাদক সংগঠনসমূহক শক্তিশালী কৰাৰ বাবে শেহতীয়া চৰকাৰী পদক্ষেপৰ সৈতে সংগতি ৰাখি, এই পদক্ষেপে চৌহদৰ সমবায়সমূহৰ বিকাশত সহায় কৰিব। ই ভাৰতীয় ৰাষ্ট্ৰীয় সমবায় সংঘ (এলচিইউআই) আৰু জৱাহৰলাল নেহৰু বিশ্ববিদ্যালয়ৰ (জেএনইউ) মাজত সমবায় বৃদ্ধি কৰি সমবায় আন্দোলনত যুৱ সম্পৰ্কক উৎসাহিত কৰিব আৰু ভাৰতত এক সমৃদ্ধ আৰু বহনক্ষম কৃষি

উদ্যোগ লোৱা

সমবায় খণ্ডৰ দৃষ্টিভংগী আগবঢ়াব। সমবায় অংশীদাৰিত্বৰ সম্ভাৱনাক ব্যৱহাৰ কৰিলে দেশত কৃষক আৰু শিক্ষাৰ মাজত একত্ৰীকৰণৰ এক নতুন যুগৰ সূচনা কৰি কৃষিৰ স্থিৰতা বৃদ্ধি কৰে আৰু যুৱসকলক শক্তিশালী কৰে।

সমবায়সমূহে এথন নতুন মাত্রা লাভ কৰিব

সমবা্য শিক্ষা প্ৰদানৰ বাবে বিখ্যাত ভামনিকোমৰ এলুমনিএছ'চিয়েচন অৱ কোঅপাৰেটিভ বিজনেছ মেনেজমেন্টে চৌহদৰ সমবায় অভিযানত এক গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা পালন কৰিব। জেএনইউ, এনচিইউআই আৰু ৱৰ্ল্ড কোঅপাৰেটিভ এডুকেশ্বন ফাউণ্ডেশ্যন (ডব্লিউচিইএফ) ৰ দ্বাৰা যুটীয়াভাৱে আয়োজিত এখন সন্মিলনে জেএনইউৰ ভিতৰত চৌহদৰ সমবায় সমিতি স্থাপনত সমর্থন জনাইছে। জেএনইউৰ সহযোগী অধ্যাপক ড০ সুধীৰ সুখৰে চৌহদৰ সমবায় উদ্যোগৰ নেতৃত্ব দিয়াৰ দায়িত্ব দিয়াৰ বাবে চৌহদত এক নতুন ধাৰা আৰম্ভ কৰাৰ বিষ্য়ে আশাবাদ ব্যক্ত কৰে। বৰ্তমানে, দেশজুৰি কেৱল সামান্য সংখ্যক শিক্ষাৰ্থীয়ে সমবায় কামত লিপ্ত হয কিন্তু আগন্তুক অভিযানৰ জৰিয়তে তেওঁলোকৰ অন্তৰ্ভুক্তি সম্প্ৰসাৰিত কৰাৰ প্ৰচেষ্টা কৰা হ'ব।

কৃষি সংস্থাৰ সম্পৰ্কীয় ভাৰত চৰকাৰৰ সমিতিৰ সদস্য বিনোদ আনন্দে এই দৃষ্টিভংগী উপলব্ধি কৰিবলৈ আইআইটি, আইআইএম, কেন্দ্ৰীয় আৰু ৰাজ্যিক বিশ্ববিদ্যালয়ৰ দৰে সন্মানীয় প্ৰতিষ্ঠানসমূহত 'কেম্পাছ কোঅপাৰেটিভ' গঠনৰ প্ৰস্তাৱ আগবঢায়। আনন্দে মাংগালোৰ বিশ্ববিদ্যাল্য সমবায় সমিতি লিমিটেডৰ সফলতাৰ কথা উল্লেখ কৰে, যিয়ে 2012 চনত প্ৰায় 20 লাখ মুঠ লাভৰ সৈতে 93 লাখ টাৰ্ণঅ'ভাৰ লাভ কৰিছিল। মুখ্য সমবায় সংস্থাসমূহে এই ধাৰণাটো ৰূপায়ণ কৰাত আগভাগ লৈছে।

অৰ্থনীতি বৃদ্ধিৰ বাবে চৌহদত সমবায় স্থাপনৰ অভিযান

সমবায় শিক্ষাৰ বাবে দেশৰ মুখ্য প্ৰতিষ্ঠান ভিএএমনিকোমৰ এলামনাই এছ'চিয়েশ্যন অৱ কোঅপাৰেটিভ বিজনেছ মেনেজমেন্টে সমবায় থণ্ডৰ অৰ্থনীতিক শক্তিশালী কৰাৰ লক্ষ্যৰে বিশ্ববিদ্যাল্যসমূহত চৌহদৰ সমবায় স্থাপনৰ বাবে এক অভিযান আৰম্ভ কৰিছে। ৰিজাৰ্ভ বেংকৰ কেন্দ্ৰীয় পৰিষদৰ সঞ্চালক সতীশ মাৰাঠে সমবায় থণ্ডত ষ্টাৰ্টআপৰ বাবে প্ৰচুৰ সুযোগৰ ওপৰত গুৰুত্ব আৰোপ কৰে আৰু ভৱিষ্যতে কেম্পাছ সমবায়সমূহক গুৰুত্বপূৰ্ণ প্ৰকল্প হিচাপে আত্মপ্ৰকাশ কৰাৰ সম্ভাৱনাৰ ওপৰত গুৰুত্ব আৰোপ কৰে। সন্মিলনখনত ইফকো আৰু এনচিইউআইৰ অধ্যক্ষ দিলীপ সংঘানি, ক্ৰিভকোৰ অধ্যক্ষ আৰু এছিয়া আৰু প্ৰশান্ত মহাসাগৰৰ বাবে আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় সমবায় মিত্ৰজোঁট (আইচিএ-এপি) ড০ চন্দ্ৰ পাল সিং যাদৱ, ভাৰতীয় ৰাষ্ট্ৰীয় কৃষি সমবায় বিপণন ফেডাৰেচন (এনআইএচিএম)ৰ অধ্যক্ষ ড০ বিজেন্দ্ৰ সিং, ৰাষ্ট্ৰীয় সমবায় एनी काबथाना निभिएटेंं ब जक्षा ७० विख्य प्रिए এम **ए** प्रकार नाइकनक, জেএনইউ প্ৰ'ৰ ভিচি সতীশ চন্দ্ৰ গাৰ্কোটি, ভাৰতীয় জন প্ৰশাসন প্ৰভিষ্ঠানৰ সঞ্চালক প্ৰধান ড০ এছ এন ত্ৰিপাঠী, আইএফএছ বিষয়া সুশীল কুমাৰ ডিংলা, শ্ৰী ৰাম বাণিজ্য মহাবিদ্যাল্য়ৰ অধ্যাপক মল্লিকা কুমাৰ, ভিএএমনিকোমৰ সঞ্চালক ড০ (रमा यापद, बाष्ट्रीय प्रभवाय पर्घ (এनिटिरेडेजारे) ब प्रभानक प्रअय कुमाब वार्मा, ৰাষ্ট্ৰীয় সামগ্ৰী আৰু ডেৰিভেটিভ এক্সচেঞ্জ (এলচিডিইএক্স) এমডি অৰুণ ৰাটে, হিমাচল প্ৰদেশৰ প্ৰধান আৱাসিক আয়ুক্ত সুশীল কুমাৰ ডিংলা, জেএনইউৰ অধ্যাপক সুধীৰ সুথৰকে ধৰি অসংখ্য সমবায় উৎসাহী যুৱক-যুৱতীয়ে অংশগ্ৰহণ কৰে।।

প্ৰত্যক্ষ কৃষকৰ অংশগ্ৰহণে সমৃদ্ধিৰ প্ৰৱেশদাৰ মুকলি কৰে

শৈক্ষিক চৌহদত, কিতাপ, ষ্টেচনেৰী, কাপোৰ, সামগ্ৰী, ফল, পাচলি আৰু দুশ্ধজাত সামগ্ৰীকে ধৰি বিভিন্ন সামগ্ৰী নিয়মীয়াকৈ প্ৰয়োজন। পৰম্পৰাগতভাৱে, এই সামগ্ৰীবোৰ বজাৰৰ পৰা ক্ৰয় কৰা হ্য় আৰু মধ্যস্থতাকাৰী আৰু ব্যৱসায়ীৰ জৰিয়তে চৌহদত বিক্ৰী কৰা হয়। অৱশ্যে, সমবায়ৰ জৰিয়তে এই কাৰ্যকলাপবোৰ আয়োজন কৰি আৰু যোগান শৃংখলাত কৃষকসকলৰ সৈতে পোনপটীয়া সম্পৰ্ক স্থাপন কৰি কৃষকসকলে উচিত লাভালাভ প্ৰাপ্ত কৰা ৰিশ্চিত কৰাৰ সম্য়ত কৃষিজাত সামগ্ৰীবোৰক এক উন্নত মঞ্চ প্ৰদান কৰিব

চৌহদৰ সমবায় স্থাপনে শিক্ষাৰ্থী আৰু কৃষক দুয়োৰে বাবে লাভালাভ আনিব আৰু দেশৰ সমবায় খণ্ড শক্তিশালী কৰিব। বিদেশৰ বহুতো প্ৰতিষ্ঠানত একে ধৰণৰ আর্হি ইতিমধ্যে চলি আছে।

বিশ্ব অৰ্থনৈতিক সমবা্ম মঞ্চৰ কাৰ্যবাহী সভাপতি আৰু অনুষ্ঠান সংগঠক বিনোদ আনন্দে বিশ্ববিদ্যাল্য চৌহদৰ বাবে বজাৰ ৰ চোৰাংচোৱা প্ৰতিবেদন প্ৰস্তুত কৰাত গুৰুত্ব আৰোপ কৰে। এনে প্ৰতিবেদনে চৌহদত উপভোক্তা আচৰণৰ বিষয়ে অন্তৰ্দৃষ্টি প্ৰদান কৰিব, সমবা্যবােৰক অৱগত বিপণন সিদ্ধান্ত ল'বলৈ সক্ষম কৰিব। চৌহদত এক বৃহৎ উপভোক্তা আধাৰৰ সৈতে, কৃষকসকলে গুৰুত্বপূৰ্ণ লাভ অৰ্জন কৰিবলৈ আগবাঢ়িছে।

সামগ্রী, ফল, পাচলি, দুগ্ধজাত সামগ্রী, কিতাপ, ষ্টেচনৰী আৰ কাপোৰৰ দৰে সামগ্ৰী অত্যাৱশ্যকীয কৃষকসকলে পোৰপটীযাকৈ যোগাৰ পাৰে। সমবায় আৰ্হি গ্ৰহণ কৰিলে নিশ্চিত হ'ব যে এই সামগ্ৰীবোৰ ৰাজসাহায্যপ্ৰাপ্ত হাৰত শিক্ষাৰ্থীসকলৰ বাবে উপলব্ধ।

সামগ্রিক বৃদ্ধি

চৰকাৰে জনজাতীয়, দলিত আৰু বঞ্চিতসকলক স্কমতা প্ৰদান কৰিছে

- সকলো নাগৰিকক
   'বিকশিত ভাৰত'
   অভিযানৰ অংশীদাৰ
   হোৱাৰ ওপৰত গুৰুত্ব
   আৰোপ কৰা।
- বন্দে ভাৰত আৰু
   অমৃত ভাৰতৰ দৰে
   আধুনিক ৰেল ৰেখাৰ
   ঘাৰা 'বিকশিত ভাৰত
   অভিযান' শক্তিশালী কৰা
   হৈছে।

সহকাৰ্ উদ্য

কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰে জনসাধাৰণৰ জীৱনধাৰণৰ মানদণ্ড উন্নত কৰাৰ বাবে তেওঁলোকক মূলসুঁতিৰ উন্নয়নৰ সৈতে সংৰেখিত কৰিবলৈ কষ্টসাধ্য প্ৰচেষ্টা চলাই আছে। পিছপৰা শ্ৰেণী, দলিত, জনজাতীয় আৰু সমাজৰ বঞ্চিত শ্ৰেণীসমূহক অগ্ৰাধিকাৰ দিয়া, তেওঁলোকক মৌলিক সুবিধা প্ৰদান কৰা আৰু তেওঁলোকক 'বিকশিত ভাৰত' অভিযানত অংশীদাৰ কৰাৰ চৰকাৰৰ প্ৰতিশ্ৰুতিৰ ওপৰত বিশেষ গুৰুত্ব আৰোপ কৰা হৈছে। ৰাজহুৱা কল্যাণ মূলক আঁচনিৰূপায়ণত স্বচ্ছতা নিশ্চিত কৰাৰ বাবে, চৰকাৰে সকলো হিতাধিকাৰীৰ বেংক একাউন্টলৈ পোৰপটীয়া লাভালাভ স্থানান্তৰ (ডিবিটি) কৰি আছে। চৰকাৰে দেশৰ প্ৰতিজন দলিত, জনজাতীয়, পিছপৰা আৰু বঞ্চিত নাগৰিকক শক্তিশালী কৰাত সক্ৰিয়ভাৱে নিয়োজিত হৈ

শেহতীয়াকৈ বিহাৰৰ ঔৰঙ্গাবাদত উন্নয়নমূলক আঁচনিৰ ওপৰত এক

কাৰ্যসূচীত প্ৰধানমন্ত্ৰী শ্ৰী নৰেন্দ্ৰ মোদীয়ে 'দৰিদ্ৰ লোকসকলৰ কল্যাণৰ জৰিয়তে ৰাজ্য আৰু দেশৰ কল্যাণ'ৰ ওপৰত গুৰুত্ব আৰোপ কৰে আৰু এই সুবিধা বঞ্চিত শ্ৰেণীসমূহৰ ওপৰত চৰকাৰৰ বিশেষ গুৰুত্ব ৰথাৰ কথা প্ৰকাশ ক্য় "বিহাৰৰ দৰিদ্ৰ কৰে। তেওঁ লোকসকলৰ বিকাশ হ'লে বিহাৰৰ বিকাশ হ'ব" । ৰাজ্যখনত প্ৰায় ১ কোটি হিতাধিকাৰীয়ে জন কল্যাণ আন্না যোজনা লাভ কৰিছে আৰু উজ্বলা গেছ সংযোগে প্ৰায় এক কোটি বিহাৰ মহিলাক লাভান্বিত কৰিছে। ৰাজ্যখনৰ ৯০ লাখ কৃষক প্ৰধানমন্ত্ৰী কিষাণ সন্মান নিধিৰ হিতাধিকাৰী আৰু ২২,০০০ কোটি টকা তেওঁলোকৰ একাউন্টলৈ পোনপটীয়াকৈ স্থানান্তৰ কৰা হৈছে।

পাঁচ বছৰ আগলৈকে, মাত্ৰ 2% পৰিমালে পাইপযোগে কলৰ পানী পাইছিল কিন্তু এভিমা 90% ৰো অধিক লোকৰ 'নাল চে জল' আচনিৰ অধিনত আছে। বিহাৰত ৮০ লাখ আমুষ্লান কাৰ্ড ধাৰক আছে। উত্তৰ কম্ল জলাধাৰ আঁচনিৰ দ্ৰুত সম্পূৰ্ণভাই বিহাৰ আৰু ঝাৰ্থণ্ডৰ চাৰিখন জিলাভ ১ লাখ হেক্টৰ অঞ্চললৈ জলসিঞ্চনৰ

সুবিধা প্রদান কৰিব। এই প্রকল্পসমূহে পথ, ৰে'লপথ আৰু নমামি গঙ্গেকে ধৰি অন্যান্য থণ্ডত প্রগতিৰ গতি অধিক দ্বৰান্বিত কৰিব। এই পথ প্রকল্পসমূহে সংযোগ বৃদ্ধি কৰিব, ভ্রমণৰ সম্ম দ্রাস কৰিব, পর্যটন বৃদ্ধি কৰিব আৰু অঞ্চলটোত আর্থ–সামাজিক বিকাশৰ দিশলৈ লৈ যাব। চৰকাৰে বিহাৰত শান্তিপূর্ণ উল্লয়ন আৰু আইন–শৃংখলাৰ শাসনক অগ্রাধিকাৰ দি আছে। নদীত এৰি দিয়াৰ আগতে বর্জিত পানীৰ পৰিশোধন নিশ্চিত কৰি গংগাও পৰিষ্কাৰ কৰা হৈছে।

ঔৰঙ্গাবাদ, গ্ৰী অনুগ্ৰহ নাৰায়ণৰ দৰে একাধিক স্থাধীনতা সংগ্ৰামী আৰু প্ৰসিদ্ধ ব্যক্তিত্বৰ জন্মন্থান। এনে মহাপুৰুষৰ দেশভ, আধুনিক বিহাৰৰ প্ৰভিক্ষলন হোৱা পথ আৰু ৰে'লপথকে ধৰি একাধিক প্ৰকল্পৰ জৰিয়তে উল্লয়নৰ নতুন মাপকাঠি প্ৰাপ্ত কৰা হৈছে। গংগা নদীৰ ওপৰত থকা ছ্ম লেনৰ দলংখন পাটনা ৰিং ৰোডৰ অংশ হ'ব যিয়ে পাটনা চহৰত যান–জঁট গ্ৰাস কৰিব আৰু বিহাৰৰ উত্তৰ আৰু দক্ষিণ অংশৰ মাজত যোগাযোগ উল্লত আৰু দ্ৰুত কৰিব।

উদ্যোগ লোৱা

সমবায় সমূহে লাভজনক মূল্যত 5 লাথ টল পিঁয়াজ ক্ৰয় কৰিব

সহকাৰ উদ্য

बाष्ट्रीय সমবায় উপভোক্তা (এনচিচিএফ) আৰ ফেডাৰেচন সমবায় থণ্ডৰ দুটা মুখ্য সংস্থা নেচনেল এগ্ৰিকালচাৰেল কোঅপাৰেটিভ মাৰ্কেটিং ফেডাৰেশ্যনে (নাফেড) চলিত ৰবি বিপণন ঋতুত পাঁচ লাখ টন পিয়াজ ক্ৰয় কৰিব। যিসকল কৃষকে অনুভৱ কৰে যে তেওঁলোকে তেওঁলোকৰ উৎপাদিত সামগ্ৰীৰ বাবে বজাৰত উচিত মৃল্য পাবলৈ অসক্ষম তেওঁলোকে এনচিচিএফ আৰু নাফেডৰ সৈতে নিজকে পঞ্জীয়ন কৰিব পাৰে। পঞ্জীভুক্ত কৃষকসকলে তেওঁলোকৰ পিঁয়াজৰ পৰিশোধ পোনপটীয়াকৈ তেওঁলোকৰ বেংক একাউন্টত লাভ কৰিব।

ৰবি পিয়াঁজ দেশৰ বাৰ্ষিক পিয়াজ উৎপাদনৰ প্ৰায় 75% অংশ আছে যি এপ্ৰিলত বজাৰত আহিবলৈ আৰম্ভ নৱেশ্বৰ-ডিচেশ্বৰ কৰে।সেইকাৰণে লৈকে গোটেই বছৰটোত যোগান নিশ্চিত কৰিবলৈ পিঁয়াজৰ সঠিক সঞ্চয় অত্যাৱশ্যকীয়। পৰৱৰ্তী সময়ত, এনচিচিএফ, নাফেড, কেন্দ্ৰীয় ভাণ্ডাৰ আৰ অন্যান্য ৰাজ্য নিয়ন্ত্ৰিত সমবায় সমিতিৰ জৰিয়তে উপভোক্তা পৰিক্ৰমা বিভাগে যোৱা বছৰ বজাৰ মূল্যৰ বিপৰীতে প্ৰতি কিলোগ্ৰামত 25 টকাৰ উচ্চ ৰাজসাহায্যযুক্ত হাৰত গ্ৰাহকসকলক বিক্ৰী কৰিছিল। পিয়াজ খুচুৰা দোকান আৰু ভ্ৰাম্যমাণ ভানৰ জৰিয়তে বিক্ৰী কৰা হৈছিল যিয়ে মুকলি বজাৰত তেওঁলোকৰ মুদ্ৰাস্ফীতি নিয়ন্ত্ৰণ কৰাত সহায় কৰিছিল। এইটোৱে কৃষকৰ উপাৰ্জন প্ৰভাৱিত নকৰাকৈ शूरूबा मृलाब স্থিৰতা নিশ্চিত কৰিছিল।

বিশ্বব্যাপী যোগানৰ পৰিস্থিতি আৰু এল নিনোৰ সময়ত শুকান বতৰৰ বাবে চৰকাৰে ২০২৩-২৪ পিয়াজ ৰপ্তানি নিয়ন্ত্ৰণৰ বাবে নীতিগত ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰাৰ প্ৰয়োজন হৈছিল। এই পদক্ষেপবোৰৰ ভিতৰত আছে 19 আগষ্ট, 2023-ৰ পৰা পিয়াজ ৰপ্তানিৰ ওপৰত 40%

🔳 এই পদক্ষেপে কৃষকসকলৰ স্বাৰ্থ সুৰক্ষিত কৰিব।

এনচিচিএফ আৰু লাফেডে গোটেই বছৰটোত পি্মাজৰ যোগাল বৰ্তাই ৰখাত গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা পালন কৰে।

শুল্ক আৰোপ কৰা, 29 অক্টোবৰ, 2023-ৰ পৰা প্ৰতি মেট্ৰিক টনত 800 ডলাৰ নিম্নতম ৰপ্তানি মৃল্য (এমইপি) নিৰ্ধাৰণ কৰা, আৰু ঘৰুৱা গ্ৰাহকসকলৰ বাবে সুলভ পিয়াজৰ উপলব্ধতা নিশ্চিত কৰা। ইয়াত ২০২৩ চনৰ ডিচেম্বৰৰ পৰা ৰপ্তানিৰ ওপৰত নিষেধাজ্ঞা অন্তৰ্ভুক্ত আছে।

বিশ্বব্যাপী উপলব্ধতাৰ উদ্বেগৰ মাজত প্রচলিত আন্তর্জাতিক মূল্য আৰু সামগ্রিক ঘৰুৱা উপলব্ধতাৰ বাবে পিঁয়াজ ৰপ্তানি নিষেধাজ্ঞা বৃদ্ধি কৰাৰ শেহতীয়া সিদ্ধান্তৰ প্ৰয়োজন হৈছে।

ইফালে, চৰকাৰে চুবুৰীয়া দেশবোৰলৈ ৰপ্তানিৰ অনুমতি দিছে যিবোৰ দেশে তেওঁলোকৰ ঘৰুৱা ব্যৱহাৰৰ প্ৰয়োজনীয়তাৰ বাবে ভাৰতৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰে। চৰকাৰে ভূটান (550 মেডিক টন), বাংৰেইন (3,000 মেডিক টন), মৰিচাছ (1,200 মেডিক টন), বাংলাদেশ (50,000 মেট্ৰিক টন) আৰু ইউ.এ.ই. (14,400 মেট্রিক টল অর্থাৎ 3,600 মেট্রিক টল/কোৱাটাৰ) লৈ পিয়াজ ৰপ্তানিৰ অনুমতি দিছে ।

ভাৰতৰ গোলকীয় বজাৰৰ অংশ সমবায়সমূহে বৃদ্ধি কৰিব: ড০ অৱস্থি

সহকাৰ উদ্য

প্ৰধানমন্ত্ৰী শ্ৰী নৰেন্দ্ৰ মোদীয়ে ভবা অনুসৰি দেশৰ অৰ্থনীতিত গ্ৰাম্য খণ্ডৰ প্ৰতিনিধিত্ব বৃদ্ধি আৰু 'আত্মনিৰ্ভৰ ভাৰত' উপলব্ধি কৰাৰ বাবে আমি সমবায় থণ্ডৰ ভূমিকাৰ দ্ৰুত পৰিৱৰ্তন দেখিছো। সমবায় মন্ত্ৰালয়ে 'সহকাৰ চে সমৃদ্ধি'ৰ আকাংস্কা পূৰণ কৰাৰ বাবে সমবায় ব্যৱস্থাক শক্তিশালী কৰাৰ বাবে ক্ষিপ্ৰভাৰে কাম কৰি আছে। শেহতীয়াকৈ, বিশ্বব্যাপী কৃষি বজাৰত ভাৰতৰ অংশ সৰ্বাধিক কৰাৰ বাবে এই খণ্ডটোৱে কেইবাটাও পদক্ষেপ গ্ৰহণ কৰিছে। বিশ্বব্যাপী সৰ্ববৃহৎ সমবায় আৰু ভাৰতৰ সমবায় থণ্ডৰ শীৰ্ষ ৰাসায়নিক সাৰ নিৰ্মাণ কোম্পানী হিচাপে প্রসিদ্ধ ইণ্ডিয়ান ফাৰমাৰ্চ ফাৰ্টিলাইজাৰ কোঅপাৰেটিভ লিমিটেডেৰ (ইফকো) পৰিচালনা সঞ্চালক আৰু মুখ্য কাৰ্যবাহী বিষয়া ড০ উদ্য় শংকৰ অৱস্থীয়ে প্ৰকাশ কৰিছে যে ২০২৭ চনৰ ভিতৰত ইফকোয়ে ভাৰতৰ কৃষি ৰপ্তানিৰ বাবে ৭,০০০ কোটিৰ পৰা ৭০,০০০ কোটি পথ গঢ়ি তোলাৰ লক্ষ্য ৰাখিছে।

সমবায় খণ্ডভ ৰম্ভানিৰ গভি
আৰু দিশ প্ৰদান কৰাৰ বাবে শীৰ্ষ
পৰ্যায়ত ৰাষ্ট্ৰীয় সমবায় ৰম্ভানি
নিমিটেড (এনচিইএল) স্থাপন কৰা
হৈছে। ভাৰতীয় বীজ সহকাৰী সমিতি
নিমিটেডৰ (বিবিএছএছএল) ক্ষেত্ৰতো
ইফকোৰ এক গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা আছে।
বৰ্তমান, ইফকোৱে বীজ উৎপাদন
আৰু কৃষি জাত ৰম্ভানিৰ ক্ষেত্ৰত এক
গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা পালন কৰি আছে।
অৱশ্বে, বাৰ্ষিক 400 কুইন্টল বীজ
উৎপাদনৰ সৈতে, ইফকোৱে দেশৰ মুঠ্
প্ৰয়োজনীয়তাৰ মাত্ৰ 1% পূৰণ কৰে।

ইফকোৱে সাৰৰ প্ৰয়োজনীয়তা পূৰণ কৰে ইফকোৰ আকৰ্মণীয় স্থিতি আৰু সাৰৰ ক্ষেত্ৰত বৰ্ধিত ক্ষমতা সন্দৰ্ভত ড০ অৱস্থীয়ে কয় যে যদি ভাৰত

 ২০২৭ চনৰ ভিতৰত কৃষিৰ ৰপ্তানি ১১৫ বিলিমন ডলাৰলৈ বৃদ্ধি কৰাৰ লক্ষ্য: ইফকো এমডি।

 কৃষকসকলে ৰাসামূলিক সাৰৰ পৰা আঁতৰি অহাৰ সম্ম এতিয়া; জৈৱ-কীটলাশক অতি সোলকালে বজাৰত উপলব্ধ হ'ব।

চৰকাৰে ৰাসায়নিক সাৰৰ আমদানি বন্ধ কৰে, তেন্তে ইফকোৱে সমগ্ৰ দেশৰ বাবে নেন' ইউৰিয়া আৰু নেন' ডিএপি উৎপাদন কৰিব পাৰে। পৃথিৱীক বিষাক্ত ৰাসায়নিক পদাৰ্থৰ ৰক্ষা কৰা আৰু জৈৱিক কৃষিক সমৰ্থন কৰাৰ চৰকাৰৰ সংকল্পৰ সৈতে সংগতি ৰাখি ইফকোৰ প্ৰচেষ্টাৰ ওপৰত গুৰুত্ব আৰোপ কৰি তেওঁ উল্লেখ কৰে যে কৃষকসকলে ৰাসায়নিক সাৰৰ পৰা আঁতৰি আহি জৈৱ–কীটনাশক গ্ৰহণ কৰাৰ সময় উপযুক্ত।

ড০ অৱস্থীয়ে ভাৰতীয় কৃষকসকলক তেওঁলোকৰ সকলো সাৰৰ প্রয়োজনীয়তাৰ বাবে জৈৱিক নেন' ইউৰিয়া আৰু নেন' ডিএপি বাছনি কৰাৰ দিশত এক বৈপ্লৱিক পৰিৱৰ্তনৰ বাবে পৰামৰ্শ দিছিল। তেওঁ কয়, জলবায়ু পৰিৱৰ্তনৰ ফলত হোৱা শস্যৰ ক্ষতি যথেষ্ট হ্ৰাস কৰাৰ ক্ষেত্ৰত এই উৎকৃষ্ট সামগ্ৰীবোৰ কাৰ্যকৰী প্রমাণিত হৈছে।

জৈৱিক কৃষিয়ে ভৱিষ্যত সুৰক্ষিত
কৰিব দেশত জৈৱিক কৃষিৰ প্ৰসাৰৰ
দিশত ইফকোৰ প্ৰচেষ্টা সন্দৰ্ভত ড০
উদয় শংকৰ অৱস্থীয়ে কয়, সমবায়ে
আমাৰ ভূমিৰ পৰা ৰাসায়নিক পদাৰ্থ
আঁতৰ কৰাৰ বিষয়টো সমাধান কৰি
আছে। তেওঁ কৃষকসকলে ৰাসায়নিক
সাৰৰ ব্যৱহাৰ হ্ৰাস কৰিব লাগিব
আৰু জৈৱ–সাৰ গ্ৰহণ কৰাত গুৰুত্ব
আৰোপ কৰে। তেওঁ সোনকালেই
বজাৰত জৈৱিক কীটনাশক মুকলি
কৰা হ'ব বুলি প্ৰকাশ কৰে।

ডাঃ অৱস্থীয়ে ক্য় ইফকোমে জৈৱকীটনাশকৰ ওপৰত ব্যাপক গৱেষণা চলাই আছে। এই জৈৱিক সাৰবোৰ অৰ্থলৈতিক মূল্যত উপলব্ধ হ'ব, এনেদৰে কৃষকৰ লাভ বৃদ্ধি হ'ব। ড০ অৱস্থীয়ে ভূমিৰ লগতে কৃষক উভয়কে লাভান্বিভ কৰাৰ বাবে আটাইতকৈ কৌশলগত পদ্ধতিৰ ওপৰত অধ্যয়ন চলি আছে বুলিআশ্বাস দিয়ে।

ভোল দিদি আঁচনিয়ে গ্রাম্য মহিলাসকলক শক্তিশালী কৰে ভাৰত চৰকাৰৰ প্রচেষ্টাৰ ফলত নমো ভোল দিদিছে দেশখনত এক গুৰুত্বপূর্ণ ভূমিকা পালন কৰি আছে। বর্তমান, ইফকোয়ে সমগ্র দেশত প্রায় 300 ভোল ডিডি প্রশিক্ষণ দিছে আৰু তেওঁলোকে দৈনিক 1,000 ৰ পৰা 2,000 টকা উপার্জন কৰি আছে। প্রযুক্তিগত উন্নতিয়ে গ্রাম্য মহিলাসকলক শক্তিশালী কৰি ভূলিছে বুলি প্রত্যক্ষ কৰি আনন্দিত হোৱা বুলি উল্লেখ কৰে।

ইফকোৰ মুৰব্বী ড০ অৱস্থীয়ে

98% ৰো অধিক কৃষকে নেন' সাৰক
ভাল বুলি অভিহিত কৰিছে। ভাৰতীয়

যুৱক–যুৱতীসকলে কৃষিক্ষেত্ৰত
প্ৰযুক্তিৰ যথেষ্ট ব্যৱহাৰ কৰি আছে।
এইটো উৎসাহজনক আৰু ইয়াৰ বৰ্ধিত
ব্যৱহাৰে ভৱিষ্যতে কৃষিৰ পদ্ধতি
সলনি কৰিবলৈ বাধ্য হব।

ডাঃ তৰুণেন্দু সিং

ভাৰতীয় কৃষি ব্যৱস্থা আধুনিক সংশোধনৰ উৎপাদনশীলতা আৰু অভিমুখী। খাদ্য পুষ্টিগত সুৰক্ষাৰ বাবে অত্যাৱশ্যকীয় কিন্ত পৰম্পৰাগত সাৰৰ একাধিক ত্ৰুটি আছে। পৰিবহনৰ অদক্ষতাৰ বাবে বৰ্ধিত কৃষি ব্যয়ৰ লগতে, নাইট্ৰজেন সমৃদ্ধ সাৰ যেনে ইউৰিয়াৰ অত্যাধিক ব্যৱহাৰে নাইট্ৰজেন, ফছফৰাছ আৰু পটাছিয়াম (এনপিকে)ৰ সূহ্ম অনুপাতত ব্যাঘাত জন্মায়। এইবোৰে পাৰিপাৰ্শ্বিক বিসংগতিবোৰো ত্বৰান্বিত কৰে আৰু সামাজিক, অৰ্থনৈতিক আৰু ভৌগোলিক স্তৰত বিৰূপ প্ৰভাৱ পেলায়। ৰাসায়নিক সাৰৰ অত্যাধিক ব্যৱহাৰৰ প্ৰথাই দীর্ঘম্যাদী সময়ত উৎপাদনশীলতা আৰু বহনক্ষম কৃষি প্ৰণালীক প্রভারিত কৰে। এই সন্দর্ভত, নেন' ইউৰিয়াক 'ভৱিষ্যতৰ সাৰ' বুলি ক'ব পাৰি।

বিশ্ব স্তৰত কৃষি সংস্থাৰ বৃদ্ধি কৰাৰ বাবে, সাৰৰ ব্যয় হ্ৰাস কৰি লোকচান হ্ৰাস কৰাৰ বাবে নাইট্ৰজেন ব্যৱহাৰ দক্ষতা (এনইউই)ৰ ওপৰত গুৰুত্ব আৰোপ কৰা হৈছে। ই শস্যৰ উৎপাদন আৰু মানদণ্ড বৃদ্ধি কৰিব আৰু শস্যৰ অৱশিষ্টাও

কৃষি সাৰ সম্পৰ্কীয় সমস্যাবোৰ দূৰ কৰিবলৈ লেল সাৰ এক উন্নত বিকল্প হিচাপে উদ্ভৱ হৈছে।

হ্ৰাস কৰিব। যদি যিকোনো শস্যত ব্যৱহৃত সাৰৰ অনুপাত 30% ৰ পৰা 40% এনইউই, 15% ৰ পৰা 20% ফছফৰাছ, 10% ৰ পৰা 12% ঘালফাৰ আৰু 2% ৰ পৰা 5% মাইক্র'নিউট্রিয়েন্ট হয় তেনেহ'লে আমাৰ মাটিত ব্যৱহৃত বেছিভাগ ব্যয়বহুল সাৰে বায়ু আৰু পানী প্ৰদূষিত কৰে।

কৃষি জাতৰ ব্যবহাৰ হোৱা চলকবোৰৰ ভিতৰত, কৃষি প্ৰণালীত ভাৰসাম্য বজাই ৰখাৰ বাবে সঠিক অনুপাতত সাৰৰ ব্যৱহাৰ, শস্যৰ অৱশিষ্ট ব্যৱস্থাপনা, পুষ্টিকৰ সাৰ,

জৈৱিক সাৰ, জৈৱউদ্দীপক আৰু নেন' সাৰ, অন্যান্যৰ ভিতৰত প্ৰয়োজনীয়। কৃষি সাৰ সম্পৰ্কীয় সকলো সমস্যা দূৰ কৰিবলৈ নেন' সাৰ উন্নত বিকল্প হিচাপে উদ্ভৱ হৈছে। নেন' পৰিসৰৰ নিজা পৃথক সুবিধা আছে: পৰম্পৰাগত সাৰৰ তুলনাত, নেন' সাৰবোৰ পৰিমাণত ক্ম ব্যৱহাৰ কৰা হয়, সেইবোৰৰ পুষ্টি লাহে লাহে মাটিত এৰি দিয়া হ্ম, সেইবোৰৰ পাতল ওজনৰ বাবে পৰিবহন ব্যয় তুলনামূলকভাৱে কম হ্য় আৰু নিমখৰ পৰিমাণ কম হোৱাৰ বাবে ই মাটিৰ পুষ্টি বজাই ৰখাত সহায় কৰে। নেন' পৰিসৰ টো সঁচাকৈয়ে শস্যক অত্যাৱশ্যকীয় পৃষ্টি প্ৰদান কৰাত আৰু পৰিৱেশৰ ষ্ষতি নকৰাকৈ জৈৱিক বৈচিত্ৰতা বৃদ্ধি কৰাত সহায়ক।

ৰাসায়নিক সাৰৰ ব্যৱহাৰ হ্ৰাস কৰা আৰু নেন' সাৰ গ্ৰহণ কৰা ৰাজ্যসমূহক উৎসাহিত কৰাৰ বাবে প্ৰধানমন্ত্ৰী–প্ৰনাম আঁচনি আৰম্ভ কৰা হৈছিল। প্ৰস্পৰাগত ৰাসায়নিক সাৰৰ তুলনাত নেন' ইউৰিয়া আৰু নেন' ডিএপিৰ এক বিশেষ গুণ হ'ল নেন' ইউৰিয়াৰ সৰু কণাবোৰ নিম্নতম সময়ত ডাঙৰ পৃষ্ঠত বিয়পিব পাৰে। নেন' ইউৰিয়াৰ

সঠিক আৰু লক্ষ্য-আধাৰিত প্ৰয়োগে শস্যক ক্লোৰোফিল, এনজাইম আৰু অন্যান্য কোষীয় অর্গেলেল উদ্ভিদক নাইউজেন প্রদান কৰে আৰু লগতে নাইউজেন ব্যৱহাৰ কার্যকাৰীতা (এনইউই) উন্নত কৰে। ই সঠিক অনুপাতত নাইউজেনপালি (24%, 34% আৰু 50%) প্রদান কৰে আৰু কৃষি উৎপাদন প্রণালীত নাইউজেনৰ প্রয়োজনীয়তা পূৰণ কৰিব পাৰি।

পৰম্পৰাগত ইউৰিয়াৰ তুলনাত, নেন' সাৰ উৎপাদন প্ৰকল্পৰো নিজা সুবিধা আছে। নেন' উৎপাদন প্ৰকল্পবোৰে কম শক্তি ব্যৱহাৰ কৰে আৰু কম কাৰ্বন ডাই অক্সাইড নিৰ্গত কৰে। নিয়ামক কৰ্তৃপক্ষই জাৰী কৰা নিৰ্দেশনা অনুসৰি নেন' সাৰৰ পৰিসৰে জৈৱকাৰ্যকাৰীতা, জৈৱ সুৰক্ষা আৰু জৈৱবিষাক্ততাৰ মানদণ্ড অনুসৰণ কৰে। গুজৰাটৰ কলোলত প্ৰধানমন্ত্ৰী শ্ৰী নৰেন্দ্ৰ মোদীয়ে দেশৰ প্ৰথমখন নেন' ইউৰিয়া (লিকুইড) প্রকল্পআনষ্ঠানিকভাৱে কৰে। ইয়াৰ ৫০০ মিলি সাৰৰ ৫০ নিযুত বটল উৎপাদন কৰাৰ বাৰ্ষিক ক্ষমতা আছে। নতুন নেন' ইউৰিয়া গোটে ইয়াৰ উৎপাদন আৰু ব্যৱসায় আৰু বৃদ্ধি কৰিব। নেন° পৰিসৰে সাৰৰ ক্ষেত্ৰত আন দেশৰ সৈতে

প্ৰতিযোগিতা কৰি আছে। নেন' সাৰে সঁচাকৈয়ে 'মেক ইন ইণ্ডিয়া'ৰ ধাৰণাটো পূৰণ কৰে, যাক এতিয়া 'মেড ইন ইণ্ডিয়া – মেড ফৰ ৱৰ্ল্ড' বুলি অভিহিত কৰা হয়।

পথাৰত নেন' ইউৰিয়া তৰল সহজে শ্ৰে কৰিব আৰু মহিলা স্ব–সহায়ক গোটৰ (এছএইচজি) সদস্যসকলক এই ড্ৰোনবোৰ চলাবলৈ প্ৰশিক্ষণ দিয়াৰ বাবে কৃষিজাত ড়োন উৎক্ষেপণ কৰা হৈছিল। নেন' সাৰ হৈছে 'আত্মনিৰ্ভৰ কৃষি'ৰ সৈতে ' আত্মনিৰ্ভৰ ভাৰত'ৰ দিশত এক ইতিবাচক পদক্ষেপ। নেন² সাৰ পেকেজৰ সম্পূৰ্ণ পৰিসৰৰ সৈতে কৃষিজাত উপলব্ধতাৰ ইনপুটবোৰ নিৰন্তৰ উন্নত কৰা হৈছে। নেন' ডিএপি, নেন' এনপিকে, নেন' জিংক, নেন' কপাৰ, নেন' বোৰন, নেন' ছালফাৰ আদিৰ সমগ্ৰ অস্ত্ৰাগাৰ আমাৰ লগত থকাৰ লগতে এসময়ত এক পৰিৱেশ-অনুকল আৰু বহনক্ষম কৃষি প্ৰণালী ভাৰতৰ অভূতপূৰ্ব প্ৰগতিৰ আধাৰ হৈ পৰিব।

কৃষি সেৱাৰ মুৰব্বী, ইফকো

***

সফলতাৰ কাহিনী (IFFCO)

দক্ষতা প্ৰশিক্ষণে উৰিষ্যাৰ গাঁও অঞ্চলত আত্ম-সহায়ক গোটৰ মহিলাসকলক শক্তিশালী কৰে

 পুৰী জিলাৰ পিপলি তহচিলত অৱস্থিত চিউলা গাওঁখনৰ অন্তৰ্ভুক্ত 396 টা পৰিয়াল আছে।

সহকাৰ উদ্য

পুৰী ৰোডৰ ভুৱনেশ্বৰৰ পৰা প্ৰায় 31 কিলোমিটাৰ দূৰত অৱস্থিত পিপলি বজাৰ আৰু চিউলাৰ দোকানবোৰে বিভিন্ন সুন্দৰ হস্তশিল্প আগবঢ়ায়। ইয়াৰ ভিতৰত আছে নাৰিকল পাট পশুৰ আকৃতিৰ পুতলা, জটিলভাৱে খোদাই কৰা কেনোপি, মনোমোহা পাৰ্চ আৰু মোলা, আৰু আলংকাৰিক দেৱাল-টাৱেল। অতুলনীয় ফাঁচী আৰু অধিকৰ আকৰ্ষণৰ দ্বাৰা আকৰ্ষিত পৰ্যটক আৰু ক্ৰেতাসকলে এই প্ৰতিষ্ঠানবোৰলৈ ভিৰ কৰে । লক্ষণীয়ভাৱে, এই হস্তশিল্পবোৰ চিউলা গাঁৱৰ মহিলাসকলে তৈয়াৰ কৰে, যিসকল জন-জাগৰণ আত্ম সহায়ক গোট আৰু মা জগেশ্বৰী আত্ম –সহায়ক গোটৰ সদস্য।

ইফকো গ্ৰাম্য জীৱিকা বিকাশ প্ৰকল্পৰ অধীনত আইএফএফডিচিয়ে প্রদান কৰা দক্ষতা প্ৰশিক্ষণৰ জৰিয়তে এই মহিলাসকলৰ জীৱনত এক উল্লেখযোগ্য পৰিৱৰ্তন ঘটিছে। তেওঁলোকৰ বিত্তীয় পৰিস্থিতি যথেষ্ট উন্নত হৈছে যাৰ ফলত তেওঁলোকে সহজে নিজৰ আৰু তেওঁলোকৰ পৰিয়ালক সহায় কৰিবলৈ সক্ষম হৈছে। আগতে তেওঁলোকে অৰ্থনৈতিক দুৰ্দশাৰ সৈতে যুঁজিছিল, ঘৰুৱা থৰচ পূৰণ কৰিবলৈ তেওঁলোকৰ সন্তানক শিক্ষিত কৰিবলৈ আৰু পাৰিবাৰিক ৰোগৰ সৈতে মোকাবিলা কৰিবলৈ সংগ্ৰাম কৰিছিল। উৰিষ্যাৰ পুৰী জিলাৰ পিপলি তহচিলত অৱস্থিত চিউলা গাওঁখনত 2025 চনৰ জনসংখ্যা থকা 396 টা পৰিয়াল আছে।

কৃষি আৰু দৈনন্দিন শ্ৰম তেওঁলোকৰ উপাৰ্জনৰ প্ৰাথমিক উৎস আছিল।

একেখন গাঁৱতে সুদামণি জৈনা যি তেওঁৰ পৰিয়ালক সহায় কৰাৰ বাবে প্ৰত্যাহ্বানৰ সন্মুখীন হৈছিল। তাইৰ পৰিস্থিতিৰ দ্বাৰা অনুপ্ৰাণিত হৈ, তাই জন জাগৰণ আত্মসহায়ক গোট আৰু মা জগেশ্বৰী আত্মসহায়ক গোট স্থাপনৰ উদ্যোগ লৈছিল। সুদামণি জৈনাই, অষ্টম শ্ৰেণীলৈকে অধ্যয়ন কৰিছিল আৰু আগতে খেতিত লিপ্ত আছিল কিন্ত যেতিয়া 2006 চনত তীব্ৰ বানপানীৰ ফলত তেওঁলোকৰ শস্য ধ্বংস হৈছিল তেতিয়া গুৰুত্বপূৰ্ণ বিফলতাৰ সন্মুখীন হৈছিল। এই দুৰ্যোগে তাইৰ পৰিয়ালক প্ৰাথমিক প্ৰয়োজনীয়তা পূৰণ, বিশেষকৈ ঘৰুৱা থৰচ আৰু শিশুৰ শিশ্বাৰ বোজাৰ সৈতে সংগ্ৰামৰ সন্মুখীন হৈচিল । এই প্রত্যাহানবোৰৰ মোকাবিলা কৰিবলৈ, সুদামণিয়ে স্থানীয় মহাজনৰ পৰা 60% অত্যাধিক বাৰ্ষিক সূত্ৰ হাৰত ঋণ লৈছিল, যাৰ ফলত তেওঁৰ পৰিয়াল

ঋণত পৰিছিল।

যদিও দৰিদ্ৰতাই প্ৰায়ে সফলতাৰ প্ৰতিবন্ধক হিচাপে কাম কৰে, কিছুমান ব্যক্তিয়ে ইয়াৰ পৰা অনুপ্ৰেৰণা লাভ কৰি উল্লেখনীয় কাৰ্য্য কৰে। তাইৰ পৰিস্থিতিৰ পৰা বিৰত হৈ, সুদামণিয়ে গাওঁখনৰ আন মহিলাসকলক সমবেত কৰিছিল আৰু এটা গোট গঠন কৰিছিল। এটা প্ৰকল্পৰ দ্বাৰা উৎসাহিত হৈ তেওঁলোকে তেওঁলোকৰ সম্পদবোৰ একত্ৰিত কৰা আৰম্ভ কৰিছিল আৰু প্ৰতিজন সদস্যৰ বাবে সামান্য মাহিলী সঞ্ম 20 টকাৰে আৰম্ভ কৰিছিল। সম্মৰ লগে লগে, তেওঁলোকৰ সঞ্ম যথেষ্ট পৰিমাণে বৃদ্ধি পাইছিল। বৰ্তমান, গোটটোৰ সামূহিক সঞ্চয়ৰ পৰিমাণ হৈছে 9 লাখ টকা। সদস্যসকলে গোটটোৰ ভিতৰত পাৰস্পৰিক লেনদেন আৰু ঋণৰ জৰিয়তে তেওঁলোকৰ বিত্তীয় প্ৰয়োজনীয়তা পূৰণ কৰিবলৈ 24% অধিক নিয়ন্ত্ৰণযোগ্য বাৰ্ষিক সূতৰ হাৰত এই পুঁজিবোৰ ব্যৱহাৰ কৰে।

সফলতাৰ কাহিনী

ইফকো গ্রাম্য জীৱিকা বিকাশ প্রকল্পর দ্বাৰা প্রদান কৰা সমর্থনৰ বাবে গোটৰ সদস্যসকলৰ অর্থনৈতিক পৰিস্থিতি উন্নত হ'বলৈ আৰম্ভ কৰিছিল। দক্ষতা বিকাশৰ সম্ভাৱনাক শ্বীকৃতি দি, সদস্যসকলৰ সৈতে হোৱা আলোচনাই হস্ত্রশিল্প কৌশল শিকিবলৈ যথেষ্ট আগ্রহ প্রকাশ কৰিছিল, বিশেষকৈ ওচৰৰ পিগলি বজাৰে এনে সামগ্রীৰ বাবে এক আশাব্যঞ্জক খবৰ আগবঢ়াইছিল।

আই.এফ.এফ.ডি.চি.-ৰ সহায়ত, মুঠ 26 জন সদস্যই হস্ত্ৰশিল্প কলাত দুমাহৰ ডিজাইন বিকাশ প্ৰশিক্ষণ কাৰ্যসূচী সম্পন্ন কৰিছিল। এই সামগ্ৰিক প্ৰশিক্ষণত নাৰিকলৰ কইৰ ব্যৱহাৰ কৰি বিভিন্ন সমগ্ৰী যেনে কেনোপি, পাৰ্চ, ডাঙৰ মোনা, দেৱাল ফাঁচী, পশুৰ আকৃতিৰ অলংকাৰ, আৰু অন্যান্য আকৰ্ষণীয় বস্তু সৃষ্টি কৰা হৈছিল। প্ৰশিক্ষণৰ পিছত, সদস্যসকলে কেঁচা সামগ্ৰী ক্ৰয় কৰিবলৈ তেওঁলোকৰ সম্পদ একত্ৰিত কৰিছিল আৰু তেওঁলোকৰ নিজা উৎপাদন প্ৰচেষ্টা আৰম্ভ কৰিছিল।

সামূহিকভাৱে কেনোপি, পার্চ, বেগ, ওলমি থকা পুতলা আৰু অধিক তৈয়াৰ কৰিব গোটটোৱে তেওঁলোকৰ সৃষ্টিবোৰ ব্যস্ত পিপলি বজাৰত বিক্ৰী কৰা আৰম্ভ কৰিছিল। এই উদ্যোগটো ফলপ্ৰসূপ্ৰমাণিত হৈছিল, কিম্ননো সদস্যসকলে উপাৰ্জন কৰিবলৈ আৰম্ভ কৰিছিল, যাৰ ফলত তেওঁলোকৰ আত্মবিশ্বাস বৃদ্ধি হৈছিল আৰু তেওঁলোকৰ অৰ্থনৈতিক স্থিৰতা অধিক বৃদ্ধি হৈছিল।

এই প্ৰাৰম্ভিক সদস্যসকলৰ সফলতাৰ সাক্ষী হৈ, গাওঁখনৰ ভিতৰত ক্ৰমান্বয়ে পাঁচটা অতিৰিক্ত আত্ম–সহায়ক গোটৰ উদ্ভৱ হৈছিল। ইফকো গ্ৰাম্য জীৱিকা বিকাশ প্ৰকল্পৰ সক্ৰিয় সমৰ্থনতম এই গোটবোৰ সংগঠিত কৰা হৈছিল আৰু 'জন–জাগৰণ মহিলা বহুমুখী সমবায় সমিতি' স্থাপন কৰা হৈছিল। এই সমিতিখনে অতি সোনকালে ওচৰৰ বজাৰসমূহত এক প্ৰশংসনীয় খ্যাতি অৰ্জন কৰে আৰু ইয়াৰ সদস্যসকলৰ অটল নিষ্ঠা আৰু কঠোৰ পৰিশ্ৰমৰ দ্বাৰা নিৰম্ভৰ সফলতাৰ পথ প্ৰশস্ত হয়।

এই গোটবোৰে জমা কৰা সঞ্চ্যৰ দ্বাৰা উৎসাহিত হৈ, ভাৰতীয় ষ্টেট

বেংক আৰু বেংক অফ বৰোদাই তেওঁলোকৰ প্ৰচেষ্টাত সহায় কৰিবলৈ मर्ठ 55 लाथ টकाब ঋণ আগবঢ়ाইছিল, যিটো গোটবোৰে নিৰ্<u>ধা</u>ৰিত সম্যত নিষ্ঠাৰে পৰিশোধ কৰিছিল। সমিতিখনৰ অধ্যক্ষ সদামণি জৈনাই এতিয়া ইফকোৰ সাধাৰণ সভাত প্ৰতিনিধি সদস্য হিচাপে কাম কৰে। তেওঁলোকৰ যাত্ৰাৰ বিষয়ে তাই গৌৰৱেৰে ক্য়, "যদি সেই প্রত্যাহানপূর্ণ সময়ত এই আত্মমসহায়ক গোটবোৰ গঠন নহ'লহেঁতেন, তেন্তে আমাৰ জীৱন অসহনীয় হ'লহেঁতেন।" আজি আনকি তেওঁলোকৰ গাঁৱৰ নিৰক্ষৰ মহিলাসকলেও এনচিইউআই হাটকে ধৰি ৰাষ্ট্ৰীয় পৰ্যায়ৰ মেলা আৰু বজাৰত লগতে পিপলি, পুৰী আৰু গীৰ্জাৰ স্থানীয় বজাৰসমূহত হস্তশিল্প সামগ্ৰী বিক্ৰী কৰি প্ৰতি মাহে প্ৰতি জন সদস্যত 15,000-20,000 টকা উপাৰ্জন কৰিছে। তেওঁলোকৰ হস্তশিল্পৰ চাহিদা ইমানেই বৃদ্ধি পাইছে যে বিভিন্ন উৎসৰ পৰা পোৱা অত্যধিক পৰিমাণৰ অনুৰোধৰ বাবে তেওঁলোকে সম্মমতে অৰ্ডাৰ পূৰণ কৰিবলৈ সংগ্ৰাম কৰে।

2020-21 বর্ষভ চি.ও.ভি.আই.ডি.19 মহামাৰীৰ ফলভ হোৱা অর্থনৈতিক
মন্দাৱস্থাৰ মাজভ, পর্যটকৰ সংখ্যা
দ্রাস হোৱাৰ সৈতে গোটটোৱে গুৰুত্বপূর্ণ
প্রভ্যায়ানৰ সন্মুখীন হৈছিল। অৱশ্যে,
আইএফএফডিচিৰ সহায়ত উৰিষ্যা
চৰকাৰৰ হস্ত্বশিল্প সঞ্চালকাল্যৰ দ্বাৰা
আ্যোজিভ ভূৱনেশ্বৰৰ ৰাষ্ট্রীয় ভোশালী
হস্ত্বশিল্প মেলাভ তেওঁলোকৰ সামগ্রী
প্রদর্শন আৰু বিক্রী কৰা এটা ষ্টল
স্থাপন কৰা হৈছিল। মাত্র 10 দিনৰ
ভিতৰত, গোটবোৰে মেলাৰ পৰা 2
লাখ মুঠ উপার্জন লাভ কৰে, যাৰ

ফলত তেঁওলোকৰ মনোবল যথেষ্ট বৃদ্ধি হয়।

এই সফলতাৰ দ্বাৰা উৎসাহিত হৈ আইএফএফডিচিয়ে সমিতিৰ হস্তশিল্প সামগ্ৰীৰ নিয়মীয়া বিগণনৰ বাবে 'উৎকলিকা হস্তভাঁত আৰু হস্তশিল্প উৰিষ্যা'ৰ সৈতে অংশীদাৰীত্বৰ সুবিধা প্ৰদান কৰে। ফলস্বৰূপে, তেওঁলোকে নিৰন্তৰ অৰ্ডাৰ প্ৰাপ্ত কৰা আৰম্ভ কৰি সদস্যসকলৰ বাবে শ্বিৰ উপাৰ্জন নিশ্চিত কৰে।

গোটটোৰ উপ-সভাপতি বিনোদী বাসতাই তেওঁলোকৰ যাত্ৰাৰ বিষয়ে প্ৰতিফলিত কৰি ক্য়, "যিসকলে তেওঁলোকৰ দক্ষতাৰ শক্তিত বিশ্বাস কৰে তেওঁলোকে অৱশ্যেই তেওঁলোকৰ গন্তব্যস্থানত উপনীত হয়।" তেওঁ গোটটোত যোগদান কৰাৰ পিছত দেখা ইতিবাচক পৰিৱৰ্তন যেনে বৰ্ধিত সঞ্ম, উপাৰ্জন, সম্পদ সৃষ্টি, আৰু ব্যৱহাৰ, লগতে তেওঁলোকৰ পৰিয়াল আৰু সম্প্ৰদায় দুয়োৰে মহিলা সৱলীকৰণৰ প্ৰতি সদস্যসকলৰ মানসিকতা আৰ আচৰণৰ পৰিৱৰ্তন আদিৰ কথা উল্লেখ কৰে। তেওঁ এই উল্লেখযোগ্য পৰিৱৰ্তনবোৰক ইফকো গ্ৰাম্য জীৱিকা বিকাশ প্ৰকল্পৰ বাবে হোৱা বুলি ক্য় আৰু ই তেওঁলোকক সন্মান, উন্নত অৰ্থনৈতিক পৰিস্থিতি, জ্ঞান, দক্ষতা আৰু সজাগতা প্ৰদান কৰিছে বুলি উল্লেখ কৰে। আজি, তেওঁলোকৰ ব্যৱসায় বৃদ্ধি পাইছে আৰু প্ৰতিজন সদস্যই এক সক্তষ্টিৰ জীৱন যাপন কৰিছে।

***

সফলতাৰ কাহিনী (IFFCO)

পালনত গুৰুত্ব

আই.এফ.এফ.ডি.চি.-্যে জীৱিকা বৃদ্ধিৰ বাবে কুকুৰাৰ বীজ বিতৰণ কৰে।

সহকাৰ উদ্য

দুগ্ধ সমবায়ৰ সফলতাক প্ৰতিফলিত কৰি সমবায়সমূহে দেশজুৰি সমৃদ্ধিশালী কুকুৰা উদ্যোগৰ নেতৃত্ব দি আছে। এই প্ৰাথমিক সমবায় সমিতিবোৰে বহু-পৰ্যায়ৰ কুকুৰা পালন ব্যৱসায়ত জড়িত হৈ আছে, আগশাৰীৰ সমবায়বোৰে সমবায় কুকুৰা উদ্যোগক শক্তিশালী কৰাৰ বাবে সমর্থন আগবঢ়ায়। লক্ষণীয়ভাৱে, আইএফএফডিচি (ইণ্ডিয়ান ফার্ম ফৰেষ্ট্রি ডেভেলপমেন্ট কোঅপাৰেটিভ লিমিটেড) ৰ নেতৃত্বত লোৱা পদক্ষেপবোৰে বিশেষকৈ তৃণমূল পৰ্যায়ত ব্যক্তিসকলৰ জীৱিকা উন্নত কৰাত গুৰুত্বপূৰ্ণ ইতিবাচক প্ৰভাৱ পেলাইছে, ।

পশ্চিম বংগৰ শিলিগুৰি জিলাৰ আলিপ্ৰদ্ৱাৰ-১ খণ্ডৰ পালাখাৱা পঞ্চায়তত অৱস্থিত চিমলাবাৰী গাঁৱত, চাগুনী আত্ম-সহায়ক গোটৰ সদস্যসকলে ভাৰতীয় ফাৰ্ম ফৰেষ্ট্ৰি ডেভেলপমেন্ট কোঅপাৰেটিভ লিমিটেডৰ (আইএফএফডিচি) পৰা 600 সোণালী প্ৰজাতিৰ পোৱালী লাভ কৰিছিল। এই কৌশলগত পদক্ষেপৰ উদ্দেশ্য আছিল সমবায় কুকুৰা উদ্যোগৰ প্ৰচাৰ কৰা আৰু গাওঁবাসীৰ জীৱনত গভীৰ পৰিৱৰ্তন আনিছে। 2023-24 বৰ্ষত এই পোৱালীবিলাকৰ বিতৰণে কুকুৰা উদ্যোগ আৰম্ভ কৰাত প্ৰাৰম্ভিক সহায় হিচাপে কাম কৰি গাওঁবাসীসকলক তেওঁলোকৰ উপাৰ্জন আৰু জীৱিকা বৃদ্ধি কৰিবলৈ ক্ষমতা প্ৰদান কৰিছিল।

তিনিৰ পৰা চাৰি মাহৰ ভিতৰত

বজাৰৰ বাবে সাজু হোৱা সোণালী কুকুৰাটোৱে কেৱল টিমলাবাৰীতে নহ্ম, চুবুৰীয়া গাওঁবোৰতো বৰ্ধিত চাহিদা লাভ কৰিছে। চাগুৰীৰ সদস্যসকলে অনুকূল মূল্যত কণী, মাংস আৰু পোৱালী বিক্ৰী কৰাৰ পৰা যথেষ্ট লাভ অৰ্জন কৰিছে, যি সম্প্ৰদায়টোৰ বাবে এক গুৰুত্বপূৰ্ণ অৰ্থনৈতিক পৰিৱৰ্তন ৰূপে চিহ্নিত হৈছে।

চাগুৰী আত্ম–সহায়ক সদস্যসকলৰ মতে, বজাৰত কণীৰ মূল্য 8–10 টকা আনহাতে কুকুৰাবোৰে প্ৰতি কিলোগ্ৰামত 300-350 টকা লাভ কৰে। ইয়াৰ তুলনাত, অন্যান্য কুকুৰাৰ প্ৰজাতি আৰু কুকুৰা প্ৰতি কিলোগ্ৰামত কেৱল 200-225 টকাত বিক্ৰী কৰা হয়। তদুপৰি, সিহঁতৰ পোৱালীবোৰ প্ৰতিটো 50 টকাত সহজে বিক্ৰী কৰা হয়। চাগুৰী সদস্যসকলৰ বৰ্ধিত উপাৰ্জনৰ সাঙ্কী হৈ, চুবুৰীয়া গাওঁবোৰৰ আত্ম-সহায়ক গোটবোৰেও তেওঁলোকৰ পৰা পোৱালী ক্ৰয় কৰি লাভান্বিত হৈছে।

বর্তমান, চাগুনী গোটে 600 টা কুকুৰা পালন কৰি প্ৰতিদিনে 180-230 টা কণী উৎপাদন কৰে। ইয়াৰে আধা কণী, পোৱালী উৎপাদনৰ বাবে হেচাৰীত ব্যৱহাৰ কৰা হয় আৰু বাকীবোৰ বজাৰত বিক্ৰী কৰা হয়। গোটটোৱে প্ৰতিটোত পোৱালীত 50 টকা কৈ, মুঠ 15,000 টকা ব্যয় কৰি 300 টা পোৱালী ক্ৰয় কৰি কুকুৰা পালনৰ বাবে এখন কুকুৰা ফাৰ্ম নিৰ্মাণ কৰিছে। খাদ্য, ভেকছিন আৰু ঔষধকে ধৰি 600 কুকুৰা ৰক্ষণাবেক্ষণৰ वाव वार्षिक वार्य रेहाच 30,000 हेका,

ইয়াৰ ফলত মুঠ ব্যয় হৈছে 45,000

600 টা পোৱালীৰ ভিতৰত 15% পোৱালীৰ মৃত্যু হোৱা দেখা যায়। বাকী 510 টা পোৱালীৰ ভিতৰত, প্ৰায় 380 টা कूकूबारे প্ৰতি বছৰে 210 টা কণী পাৰে। সেয়েহে, গোটটোৱে বছৰি 79,800 টা কণী উৎপাদন কৰি প্ৰতিটো কণীত 10 টকা হাৰত 7,98,000 টকা উপাৰ্জন কৰে। ইয়াৰ উপৰিও, বাকী 130 টা কুকুৰা প্ৰতি কিলোগ্ৰামত গড়ে 350 টকাৰ হাৰত বিক্ৰী কৰাৰ বাবে 45,500 টকা উপাৰ্জন হয়। ফলম্বৰূপে, গোটটোৰ মুঠ বার্ষিক উপার্জন হৈছে 8,43,500 টকা। আনকি ব্যয় কৰ্তন কৰাৰ পাছতো, গোটটোৱে প্রায় ৪ লাথ বার্ষিক উপার্জন প্ৰাপ্ত কৰে, যাৰ ফলত ইয়াৰ সদস্যসকলৰ মাজত অতিৰিক্ত উপাৰ্জন আৰু সমৃদ্ধি যথেষ্ট বৃদ্ধি হয়। এই সফলতাৰ কাহিনীয়ে সমবায়ৰ জৰিয়তে প্ৰাপ্ত সমৃদ্ধিৰ এক উল্লেখযোগ্য উদাহৰণ হিচাপে কাম কৰে।

এনে সফলতাৰ কাহিনীৰ উৎসাহিত হৈ, আই.এফ.এফ.ডি.চি.-মে কুকুৰা উদ্যোগৰ বাবে আত্ম-সহায়ক গোটবোৰক প্ৰচাৰ কৰে। বিভিন্ন প্ৰকল্পৰ অধীনত, আই.এফ.এফ.ডি.চি.-মে 1715 টা আত্ম-সহায়ক গোট স্থাপনত সহায় কৰিছে, যাৰ ভিতৰত আছে মুঠ 18,229 টা সদস্য আৰু 95% মহিলা সদস্য আছে।

ইফকোৰ লেল[,] ইউৰিয়া আৰু ডিএপি আমেৰিকা যুক্তৰাষ্ট্ৰৰ বজাৰত প্ৰৱেশ কৰে

- বাদাম শস্যৰ
   বাবে নেল' সাৰৰ
   পৰীক্ষামূলক
   প্ৰেডেম্বাই ইতিবাচক
   ফলাফল প্ৰদাল
   কৰে।
- পিস্তা, আথৰোট,
  কপাহ আৰু মাকৈ
  শস্য অন্তৰ্ভুক্ত
  কৰিবলৈ পৰীক্ষাৰ
  পৰিকল্পিত
  সম্প্ৰসাৰণ।

সহকাৰ উদ্য

সাৰ উদ্যোগৰ এজন প্ৰখ্যাত নেতা इॅंग्य्ला, विश्ववााशी प्रवंवृर९ प्रमवाय প্ৰতিষ্ঠানৰ শিৰোনাম গৌৰৱান্বিত কৰি, ইয়াৰ অত্যাধুনিক গৱেষণা আৰু সামগ্ৰী উদ্ভাৱনৰ সৈতে নতুন মানদণ্ড স্থাপন কৰি আছে। সংগঠনটোৰ পৰিৱেশ অনুকূল আৰু ব্যয়সাধ্য প্ৰদান, যেনে নেন' ইউৰিয়া আৰু ডিএপি, ঘৰুৱা আৰু আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় দুয়োধৰণৰ কৃষকসকলৰ মাজত ব্যাপক স্বীকৃতি লাভ কৰিছে। দৰাচলতে, নেন' ইউৰিয়া আৰু নেন' ডিএপিয়ে এতিয়া আমেৰিকা যুক্তৰাষ্ট্ৰত আকৰ্ষণ লাভ কৰিছে, যি আন্তৰ্জাতিক বজাৰত ইফকোৰ বাবে এক গুৰুত্বপূৰ্ণ পদক্ষেপ হিচাপে চিহ্নিত হৈছে। বিশ্বব্যাপী 25 খন দেশলৈ 5 লাখ বটল নেন' সাৰৰ ৰপ্তানি অভিক্ৰম কৰাৰ সৈতে, ইফকোৱে কেলিফৰ্ণিয়াত কেএপি অৰ্গেনিক্সৰ জৰিয়তে ইয়াৰ নেন' ইউৰিয়া আৰু নেন' ডিএপি সক্ৰিয়ভাৱে প্ৰচাৰ কৰি আছে।

ভাৰতত, ইফকোয়ে প্ৰায় ছয় কোটি বটল নেন' ইউৰিয়া বিক্ৰী কৰিছে, কৃষকসকলৰ মাজত ইয়াৰ কাৰ্যকৰীতা আৰু জনপ্ৰিয়তাৰ ওপৰত গুৰুষ আৰোপ কৰিছে। শেহতীয়াকৈ, ইফকোৰ বিপণন সঞ্চালক শ্ৰী যোগেন্দ্ৰ কুমাৰে কেলিফৰ্শিয়া ভ্ৰমণ কৰি বাদাম উৎপাদনৰ ওপৰত নেন' ইউৰিয়াৰ ইতিবাচক প্ৰভাৱ প্ৰত্যক্ষ কৰি আনন্দ প্ৰকাশ কৰিছে। ইফকোৰ নেন' সামগ্ৰীৰ সৈতে কৰা পৰীক্ষণবোৰে আশাব্যঞ্জক ফলাফল লাভ কৰিছে, যাৰ ফলভ বাদামত ফুল আৰু ফলৰ উৎপাদন বৃদ্ধি হৈছে। কেলিফৰ্লিয়াত আগক্তক ঋতুত পিস্তা, আখৰোট, কপাহ আৰু মাকৈৰ বাবে একে ধৰণৰ পৰীক্ষণৰ পৰিকল্পনা কৰা হৈছে।

কেএপি অৰ্গেনিক্সৰ অজ্য বাৱাই কেলিফৰ্ণিয়াত বাদাম খেতিৰ ওপৰত নেন' প্ৰযুক্তিৰ গভীৰ প্ৰভাৱৰ বিষয়ে বৰ্ণনা কৰিছিল। তেওঁ উল্লেখ কৰে যে বাদামৰ পথাৰবোৰ প্ৰতিটোত 20 একৰ কৈ চাৰিটা ভাগত বিভক্ত। চাৰিওটা শাখাতে বৰ্ধিত পৰিমাণত লেন' সাৰ প্ৰযোগ কৰাৰ ফলত সমগ্ৰ অঞ্চলটোত যথেষ্ট উচ্চ আৰু স্বাস্থ্যকৰ বাদাম উৎপাদন হৈছিল। বাৱাই উল্লেখ কৰিছিল, "প্ৰাৰম্ভিক স্প্ৰেৰ চাৰি সপ্তাহ পিছত, আমি সেই শাখাত গুৰুত্বপূৰ্ণ বিকাশ লক্ষ্য কৰিছিলোঁ য'ত নেন'প্ৰযুক্তিৰ সৰ্বাধিক ঘনত্ব প্ৰয়োগ কৰা হৈছিল।" ইয়াৰ উপৰিও, এই নিৰ্দিষ্ট শাখাটোৱে ফুলৰ পৰিমাণ হ্ৰাস কৰা প্ৰদৰ্শন কৰিছিল কিন্তু ডাঙৰ পাত আৰু ফল প্ৰদৰ্শন কৰিছিল। তেওঁ কেপি অৰ্গেনিক্সৰ বাবে ইফকো নেন' সাৰৰ ব্যৱহাৰৰ সুবিধাৰ বাবে ইফকোৰ প্ৰতিনিধিসকলক কৃতজ্ঞতা

জ্ঞাপন কৰে।

ভাৰতত, ইফকোৰ নেতৃত্বত বিভিন্ন গৱেষণা পৰীক্ষণ কৰাৰ পিছত, বিভিন্ন ৰাজ্যৰ কৃষকসকলে নেন' প্ৰযুক্তি ব্যাপকভাৱে গ্ৰহণ কৰি আছে। ইফকোয়ে চলিত কাৰিকৰী মূল্যায়নৰ জৰিয়তে কৃষকসকলৰ বাবে নেন' ইউৰিয়া আৰু ডিএপিৰ উপযোগিতা আৰু লাভালাভ বৃদ্ধিৰ বাবে সমৰ্পিত হৈ আছে। সংগঠনটোৱে শস্যৰ উৎপাদনশীলতা, কৃষকৰ লাভ, আৰু সাৰৰ পালি হ্ৰাস কৰাৰ সৈতে সম্পৰ্কিত দিশবোৰক অগ্ৰাধিকাৰ দিয়ে। বিভিন্ন কৃষি-জলবায়ু ক্ষেত্ৰত নেন' ইউৰিয়া প্ৰয়োগৰ ফলাফলে শস্যৰ বিকাশৰ স্তুৰ বৃদ্ধি কৰাত ইয়াৰ কাৰ্যকাৰীতা প্ৰদৰ্শন কৰে, যাৰ ভিতৰত আছে চাউল, ঘেঁহু, মাকৈ, বিলাহী, তিয়ঁহ, আৰু কেপচিকাম। লক্ষণীয়ভাৱে, নেন' সাৰৰ ব্যৱহাৰৰ ফলত নাইট্ৰজেন সাৰৰ ব্যৱহাৰ হ্ৰাস পাইছে আৰু শস্যৰ উৎপাদন 3% ৰ পৰা 24% লৈ বৃদ্ধি হৈছে। গুৰুত্বপূৰ্ণভাৱে, নেন' সাৰে সমসাময়িক কৃষি পদ্ধতিৰ পৰা উদ্ভৱ হোৱা প্ৰত্যাহানবোৰৰ মোকাবিলা কৰাৰ বাবে এক আশাব্যঞ্জক সমাধান আগবঢ়ায়, যি মাটি, বায়ু আৰু পানীৰ পৰিস্থিতিতন্ত্ৰৰ ক্ষতি হ্ৰাস কৰাৰ আশা প্ৰদান কৰে।

***

ইফকোৱে লেল' ইউৰিয়া সাৰৰ বাবে 20 বছৰৰ পেটেন্ট লাভ কৰে

- লেন' সাৰৰ বিশ্বব্যাপী শ্বীকৃতিয়ে কৃষিৰ প্ৰগতি আগবঢাই ভাৰতৰ সমবায় আৰ্হিৰ বাবে এক গুৰুত্বপূৰ্ণ সাফল্য প্ৰতিনিধিত্ব কৰে।
- লেল' ইউৰিযাই শস্যৰ বাবে পৰ্যাপ্ত নাইট্ৰজেন পুষ্টি নিশ্চিত কৰে আৰু লগতে মাটিৰ মানদণ্ড সংৰক্ষণ কৰে।

সহকাৰ উদ্য

ইফকোৰ নেন' ইউৰিয়া (লিকুইড) সংগঠনৰ এক সমবায় অভূতপূর্ব উদ্ভাৱন হিচাপে প্রমাণিত হৈ কৃষিৰ বাবে এক দৃষ্টিভংগী কঢ়িয়াই আনিছে যি সৰল, কাৰ্যকৰী আৰু পৰিৱেশ অনুকূল। এই গ্রাউণ্ড ব্রেকিং আৱিষ্কাৰে কেৱল উন্নত পুষ্টিগত উচ্চ মানদণ্ডৰ সৈতে শস্য উৎপাদন বৃদ্ধি কৰাৰ লগতে ৰাসায়নিক সাৰৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীলতা হ্ৰাস কৰি পৰিৱেশ সংৰক্ষণত অৰিহণা যোগায়। ইয়াৰ কৃষক-অনুকূল প্ৰয়োগে ইয়াক পথাৰৰ সৈতে সহজে থাপ থুৱাব পাৰে, লগতে মাটিৰ প্ৰাকৃতিক মানদণ্ড বজাই ৰাখে। ইফকোৰ নেন' ইউৰিয়াৰ উল্লেখযোগ্য সফলতাক স্বীকৃতি দি, 12 जानूबाबी, 2023-ब পबा 20 বছৰৰ বাবে বৈধ পেটেন্ট আইন, 1970-ৰ অধীনত 'নেন' ইউৰিয়া ফাৰ্টিলাইজাৰ এণ্ড ইটছ মেনুফেকচাৰিং মেখড' শীৰ্ষক আৱিষ্কাৰটোৰ বাবে এক পেটেন্ট প্ৰদান কৰা হৈছে। ইফকোৰ নেন' সাৰৰ বিশ্বব্যাপী শ্বীকৃতিয়ে কৃষি উদ্ভাৱনক আগুৱাই নিয়াৰ ক্ষেত্ৰত ভাৰতৰ সমবায়মূলক আৰ্হিৰ কাৰ্যকাৰীতাৰ ওপৰত গুৰুত্ব আৰোপ কৰে, ইফকোৰ সুলাম আৰু কৃষি প্ৰগতিত ভাৰতৰ নেতৃত্ব দুয়োটাকে অধিক বৃদ্ধি কৰে।

ইফকোৰ পৰিচালনা সঞ্চালক ড০ উদ্য শংকৰ অৱস্থীয়ে ভাৰত চৰকাৰৰ প্ৰতি কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰি ছ'চিয়েল মিডিয়াত এই সাফল্য প্ৰকাশ কৰে। তেওঁ মন্তব্য কৰে, "উদ্ভাৱনীমূলক নেন' ইউৰিয়া সামগ্ৰী, শস্যক পৰ্যাপ্ত নাইট্ৰজেন পুষ্টি প্ৰদান কৰা আৰু কৃষকসকলৰ বাবে উন্নত লাভ নিশ্চিত কৰা, বহনক্ষম কৃষিৰ ক্ষেত্ৰত এক মাইলৰ খুঁটি হিচাপে চিহ্নিত কৰে।" ড০ অৱস্থীয়ে ইয়াৰ পৰিৱৰ্তনশীল সম্ভাৱনাৰ বাবে এই উদ্ভাৱনৰ প্ৰশংসা কৰে, কৃষকসকলক লাভজনক আৰু বহনক্ষম কৃষি পদ্ধতিৰ দিশত পথ প্ৰদৰ্শন কৰাৰ ক্ষেত্ৰত ইয়াৰ গুৰুত্বপূৰ্ণ লাভালাভৰ কথা উল্লেখ কৰে। ৰাসায়নিক মুক্ত কৃষিৰ ক্ষেত্ৰত ভাৰত চৰকাৰৰ ইতিবাচক দৃষ্টিভংগীৰ প্ৰশংসা কৰি তেওঁ প্ৰাকৃতিক আৰু জৈৱিক কৃষিৰ দিশত ভাৰতৰ দ্ৰুত পৰিৱৰ্তনৰ ওপৰত গুৰুত্ব আৰোপ কৰে।

কৃষকসকলৰ কল্যাণ আৰু নিৰন্তৰ গৱেষণা প্ৰচেষ্টাৰ প্ৰতি প্ৰতিশ্ৰুতিৰ ফলত নেন' ইউৰিয়া আৰু নেন' ডিএপি সাৰৰ বিকাশ হৈছে। বিভিন্ন পৰীক্ষা আৰু পৰীক্ষণত সফল প্ৰমাণিত, এই বৈপ্লৱিক তৰল সাৰে কৃষি প্ৰযুক্তিৰ এক গুৰুত্বপূৰ্ণ অগ্ৰগতি সূচায়। অনুমান কৰা হৈছে যে এই

পৰৱৰ্তী প্ৰজন্মৰ সাৰে মাটি, বায়ু আৰু পানীৰ প্ৰদূষণ হ্ৰাস কৰাত এক গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা পালন কৰি পৰিৱেশ সংৰক্ষণত অৰিহণা যোগাব।

সমবায়ৰ নেতাসকলে সামাজিক মাধ্যমৰ জৰিয়তে এই গুৰুত্বপূৰ্ণ সাফল্যৰ বাবে ইফকোলৈ অভিনন্দন জ্ঞাপন কৰিছে। ভাৰতৰ সমবায় খণ্ডৰ এগৰাকী বিশিষ্ট ব্যক্তি আৰু আৰবিআই কেন্দ্ৰীয় পৰিষদৰ সঞ্চালক সতীশ মাৰাঠেয়ে সমবায় আন্দোলন আৰু সামগ্ৰিকভাৱে ৰাষ্ট্ৰৰ বাবে ইয়াৰ গুৰুত্ব ৰক্ষা কৰি এই সাফল্যৰ প্ৰশংসা কৰে।

বিশেষজ্ঞসকলে দাবী কৰে যে ইফকো নেন' ইউৰিয়াই উদ্ভিদৰ পুষ্টিৰ বাবে কাৰ্যকৰীতা আৰু উপযুক্ততা প্ৰদৰ্শন কৰিছে, লগতে পানী, বায়ু আৰু মাটিপ্ৰদূষণ হ্ৰাস কৰাত অৰিহণা যোগাইছে। ই ভূগৰ্ভস্থ পানী আৰু মাটিৰ উচ্চ মানদণ্ডৰ ওপৰত ইতিবাচক প্ৰভাৱ পেলা্ম, অৱশেষত জলবা্মু পৰিৱৰ্তন প্ৰশমন প্ৰচেষ্টা আৰু মাটিৰ পৃষ্টিত সহায়

অতিথি স্তম্ভ

সংগীতা শ্ৰফ

ৰাষ্ট্ৰীয় সমবায় ৰপ্তানি সমিতিয়ে কৃষিৰ ৰপ্তানি বৃদ্ধি কৰিবলৈ সাজু হৈছে

দেশখনক পাঁচ ট্রিলিয়ন ডলাৰৰ অর্থনীতিৰ দিশে আগুৱাই নিয়া আৰু অর্থনৈতিক বিকাশৰ দিশত আগুৱাই নিয়াৰ স্কেত্ৰত কৃষি বাণিজ্যৰ গুৰুত্ব অতিৰিক্ত কৰিব নোৱাৰি। কৃষিজাত ৰপ্তানি বৃদ্ধি কৰি, মথেষ্ট বৈদেশিক মুদ্ৰা ভাণ্ডাৰ জমা কৰিব পাৰি আৰু বৰ্ষিত ৰপ্তানি ৰাজহৰ জৰিয়তে এক স্বনিৰ্ভৰশীল ভাৰতৰ উদ্দেশ্য কঢ়িয়াই আনিব পাৰি। বিশ্ব বাণিজ্যৰ ক্ষেত্ৰত ভাৰতৰ গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা ক্ৰমান্ত্ৰয়ে স্পষ্ট হৈ আহিছে, যিটো কিছুমান ৰপ্তানি থণ্ডত কঠিন প্ৰভিযোগিতাৰ ওপৰত শেহতীয়াকৈ জয়লাভ কৰাৰ দ্বাৰা প্ৰমাণিত হৈছে।

ভাৰতৰ অনুকূল কৃষি–জলবামু
পৰিস্থিতিয়ে বিভিন্ন ধৰণৰ শস্যৰ খেতি
কৰাত সহায় কৰে, যাৰ ফলত দেশথন
বিশ্বব্যাপী খাদ্য যোগান শৃংখলাৰ এক
গুৰুত্বপূৰ্ণ খেলুৱৈ হিচাপে স্থান লাভ
কৰে। বিশেষকৈ, ভাৰতে উদ্যানশস্য
আৰু ফুলৰ খেতিত তুলনামূলক
সুবিধা লাভ কৰিছে, উন্নত পশ্চিমীয়া
ৰাষ্ট্ৰসমূহত এই সামগ্ৰীৰ বৰ্ষিত চাহিদা
পূৰণ কৰে। ঋতুগত সুবিধাৰ ব্যৱহাৰে
ভাৰতক ৰম্ভানিৰ সুযোগৰ মূলধন
ৰম্ভানি কৰিবলৈ অনুমতি দিয়ে, আৰু
বিশ্ব বাণিজ্যত ইয়াৰ স্থিতি অধিক বৃদ্ধি
কৰে।

চৰকাৰে 2018 চলৰ কৃষি
ৰপ্তানি নীতিৰ জৰিয়তে বিশ্বব্যাপী
তুলনামূলক সুবিধাৰ বাবে ভাৰতৰ
সম্ভাৱনা কঢ়িয়াই অনাৰ লক্ষ্যৰে কৃষিৰ
ৰপ্তানি বৃদ্ধিৰ বাবে গুৰুত্বপূৰ্ণ পদক্ষেপ
আৰম্ভ কৰিছে। বিশ্বব্যাপী ৰপ্তানিৰ
সুবিধাৰ বাবে ৰাজ্যসমূহত গোটবোৰ
প্ৰণালীবদ্ধভাৱে বিকশিত কৰা হৈছে।
ভাৰতীয় কৃষিক্ষেত্ৰত ক্ষুদ্ৰ আৰু প্ৰান্তীয়
কৃষকৰ মুখ্য উপস্থিতিৰ সৈতে, সমবায়
ঋণ সমিতিয়ে কৃষি ঋণ প্ৰদান কৰি
আৰু চেনী, গাখীৰ আৰু উদ্যালশস্যৰ
দৰে কাৰ্যকলাপত সহায় কৰি এক
গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা পালন কৰে। অৱশ্যে,

কৃষি থণ্ডৰ ভিতৰত সংযোগৰ কিছুমান বাধাই ক্ষুদ্ৰ ধাৰকসকলক উৎপাদন আৰু বিপণনত তেওঁলোকৰ বিনিয়োগ অনুকূলিত কৰাত বাধা দিয়ে।

কৃষিক্ষেত্ৰত সমবায়ৰ ভূমিকা শক্তিশালী কৰাৰ প্ৰচেষ্টাত, চৰকাৰে 2023 চনত ৰাষ্ট্ৰীয় সমবায় ৰপ্তানি লিমিটেড (এনচিইএল) স্থাপন কৰিছিল। এনচিইএলৰ প্ৰাথমিক উদ্দেশ্য হৈছে কৃষিজাত ৰপ্তানি বৃদ্ধি কৰা, বিশেষকৈ বৈদেশিক মুদ্ৰা বজাৰত কৃষকৰ অংশ বৃদ্ধিৰ ওপৰত গুৰুত্ব দিয়া। এই পদস্কেপে শস্য বিবিধকৰণ আৰু জৈৱিক সামগ্ৰীৰ ৰপ্তানিৰ জৰিয়তে কৃষকসকলক সমৃদ্ধ কৰিব বিচাৰে, যাৰ ফলত ভাৰতৰ বিশ্বব্যাপী খ্যাতি বৃদ্ধি হয় আৰু জৈৱ ইন্ধানৰ উন্নতি বৃদ্ধি হয়।

জৈৱ ইন্ধন উৎপাদনৰ বাবে উপযুক্ত শস্যকে ধৰি বিভিন্ন বিশেষ শস্যৰ থেতিৰ বাবে ভাৰতৰ অনুকূল বতৰৰ পৰিপ্ৰেক্ষিতত, এনিচিইএল-এ কৃষক আৰু আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় বজাৰৰ মাজত এক গুৰুত্বপূৰ্ণ মধ্যস্থতাকাৰী হিচাপে কাম কৰিব। ই ক্ষুদ্র সমবায়সমূহক অত্যাৱশ্যকীয় বিত্তীয় সহায় আৰু তথ্য প্ৰদান কৰিব, যাৰ ফলত ইচাবগোল, জিৰা, ইখানল আৰু জৈৱিক সামগ্ৰীৰ দৰে সামগ্ৰীৰ ৰপ্তানি সহজ হ'ব। তদুপৰি, এনচিইএল-এ প্ৰতিযোগিতামূলক হাৰত ব্ৰেণ্ড বিকাশ, মানদণ্ড ৰক্ষণাবেক্ষণ, আৰু সামগ্ৰীৰ মানককৰণত সহায় কৰিব লগতে শ্ব্ৰু কৃষকসকলক বৃহৎ পৰিমাণৰ যোগান শৃংথলাত অংশগ্ৰহণ কৰিবলৈ আৰু প্ৰক্ৰিয়াটোত তেওঁলোকৰ লাভবৃদ্ধি কৰিবলৈ সক্ষম কৰিব।

, এনচিইএল-এ শস্যৰ মূল্য বৃদ্ধিৰ ওপৰত নতুনকৈ গুৰুত্ব আৰোপ কৰিছে যি বৰ্তমান গুণগত উচ্চ মানদণ্ডৰ ওপৰত আধাৰিত কৰি পৰ্যাপ্ত লাভ অৰ্জন কৰে ফলত কৃষিজাত ৰপ্তানিৰ মূল্য বৃদ্ধি হৈছে। ঐতিহাসিকভাৱে, ভাৰতৰ ৰপ্তানি অৱদান কেইটামান নির্বাচিত শস্যত সীমাবদ্ধ হৈ আছে, বিশেষকৈ চাউল, বাচমতী চাউল আৰু চেনী। অৱশ্যে, চৰকাৰী পদক্ষেপবোৰে এতিয়া মচলা আৰু কপাহৰ দৰে শস্যৰ ৰপ্তানিৰ পৰিমাণ আৰু মূল্য দুয়োটা বৃদ্ধি কৰাৰ ওপৰত গুৰুত্ব আৰোপ কৰিছে, এই থণ্ডবোৰত উন্নত উৎপাদনৰ বাবে দেশৰ অপৰিসীম সম্ভাৱনাক ব্যৱহাৰ কৰিছে।

ভাৰত, যাক প্ৰায়ে "মচলাৰ দেশ" বুলি কোৱা হয়, মচলা উৎপাদনত বিশেষকৈ আদা আৰু হালধিৰ দৰে মুখ্য মচলাত গুৰুত্বপূৰ্ণ দক্ষতা আছে। ইয়াৰ স্বত্বেও, উৎপাদনৰ যথেষ্ট অংশ ঘৰুৱাভাৱে ব্যৱহাৰ কৰা হয়। ৰাষ্ট্ৰীয় হালধি পৰিষদ স্থাপনে জৈৱিক হালধিৰ প্ৰচাৰ আৰু উৎপাদন আৰু বিপণন প্ৰত্যাহানৰ মোকাবিলা কৰিবলৈ বজাৰ প্ৰস্তুত কৰাৰ প্ৰচেষ্টাৰ ওপৰত গুৰুত্ব আৰোপ কৰে, যাৰ উদ্দেশ্য হৈছে আন্তৰ্জাতিক ফাৰ্মাচিউটিকল আৰু খাদ্য প্ৰক্ৰিয়াকৰণ বজাৰত প্ৰৱেশ কৰা।

তদুপৰি, বস্ত্ৰ উদ্যোগৰ ভিতৰত যখেষ্ট ৰপ্তানিৰ সম্ভাৱনা আছে। যদিও মুঠ ৰপ্তানিত কৃষিজাত সামগ্ৰীৰ ৰপ্তানিৰ অংশ বৰ্তমান 11.4 শতাংশ, এনচিইএল গঠনে কৃষি ৰপ্তানি থণ্ডত গতি অনুপ্ৰেৰিত কৰিবলৈ সাজু হৈছে।

এন.চি.ই.এল. – প্রাথমিক উদ্দেশ্য হৈছে কৃষিজাত সামগ্রীৰ ৰপ্তানি সহজ কৰা আৰু কৃষকসকলৰ বাবে নিম্নতম 50% লাভ নিশ্চিত কৰা। কৃষকসকলক কৃষিজাত ৰপ্তানিৰ কথা মনত ৰাখি শস্য খেতি কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰাটোৱে দেশৰ জিডিপি শক্তিশালী কৰাৰ আৰু কৃষকসকলৰ জীৱিকা যথেষ্ট উন্নত কৰাৰ সম্ভাৱনা ৰাখে।

অধ্যাপক, ভামনিকোম

**

সমবায় মন্ত্ৰালয়ৰ সচিব ড০ আশীষ কুমাৰ ভূটালীয়ে পুলেৰ বৈকুন্ঠ মেহতা ৰাষ্ট্ৰীয় সমবায় ব্যৱস্থাপলা প্ৰতিষ্ঠাল পৰিদৰ্শন কৰে। এই ভ্ৰমণকালত তেওঁ প্ৰতিষ্ঠালটোৰ সঞ্চালক আৰু অনুষদৰ সদস্যসকলৰ সৈতে ইয়াৰ কাৰ্যকলাপ আৰু কাৰ্যকলাপৰ বিভিন্ন দিশ আলোচনা কৰিবলৈ জড়িত হয়।

শ্ৰী আশীষ কুমাৰ ভূটানীৰ অধ্যক্ষতাত অনুষ্ঠিত এখন বৈঠকত নিউজিলেও আৰু ভাৰতৰ সমবায়মূলক প্ৰতিনিধিসকলক একত্ৰিত কৰা হয়। ইয়াৰ উদ্দেশ্য আছিল কৃষি সম্পৰ্ক শক্তিশালী কৰা আৰু ইয়াৰ মাজত পাৰস্পৰিক সমবায় বৃদ্ধি কৰা দুখন দেশ।

ইফকোমে সমগ্ৰ দেশতে অৱস্থিত ৩০০ খন ড্ৰোন ডিডিছক ৩০০ টা উন্নত কৃষিজাত ড়োন যোগান ধৰিছে। বিতৰণৰ আগতে, এই ড়োন অপাৰেটৰসকলে প্ৰশিক্ষণ লৈছিল আৰু ড়োন পাইলটিংত প্ৰমাণপত্ৰ লাভ কৰিছিল।

জম্মু–কাশ্মীৰৰ অনন্তনাগ জিলাৰ জাবালিপোৰা গাঁৱত অনুষ্ঠিত এক ইফকো ক্ষেত্ৰ দিৱসঅনুষ্ঠানত স্থানীয় কৃষকসকলে অংশগ্ৰহণ কৰে। অনুষ্ঠানটোৱে কৃষকসকলক ইফকোৰ নেন' সাৰৰ বিষয়ে অন্তৰ্দৃষ্টি প্ৰদান কৰিছিল।

পুলেৰ ৰামচন্দ্ৰন ইণ্টাৰলেচলেল ইনষ্টিটিউট অৱ মেনেজমেণ্টৰ শিক্ষাৰ্থীসকলে ভাৰতীয় ৰাষ্ট্ৰীয় সমবায় সংঘৰ (এলচিইউআই) দ্বাৰা সুবিধাপ্ৰদান কৰা 'বহনক্ষম গ্ৰামোন্ধয়নৰ বাবে সমবায়' কাৰ্যসূচীৰ অংশ হিচাপে ইফকোয়ে ভ্ৰমণ কৰিছিল। তেওঁলোকে ইফকোৰ কাৰ্যকলাপ, প্ৰক্ৰিয়া, সমবায় আৰ্হি আৰু কৃষি পদ্ধতিৰ বিষয়ে অন্তৰ্দৃষ্টি লাভ কৰিছিল।

লমো ডোল দিদি উদ্যোগৰ অংশ হিচাপে ইফকোৰ ফুলপুৰ প্ৰকল্পত অনুষ্ঠিত এক কাৰ্যসূচীত ডোল ডিডিছৰ সৈতে যথেষ্ট সংখ্যক বিষয়াই অংশগ্ৰহণ কৰে। ইফকো ফুলপুৰৰ ইউনিট মুৰব্বী শ্ৰী সঞ্জয় কুডেচিয়া আৰু অন্যান্য বিষয়াসকলে সক্ৰিয়ভাৱে কাৰ্যসূচীটোত নিযোজিত হৈ আছে।

Applied for RNI Registration/Exempted for Six Months vide ADG Posts Letter No.22-1/2023-PO, dt.17-10-2023